

Sari Hartikainen

Rölli ja metsänhenki
Puvustus kesäteatterinäytelmään

Opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma

Toukokuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>21.5.2012</p>	
<p>Tekijä(t)</p> <p>Sari Hartikainen</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen</p> <p>Muotoilun koulutusohjelma</p>	
<p>Nimeke</p> <p>Rölli ja metsänhenki – Puvustus kesäteatterinäytelmään</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni aiheena oli suunnitella ja toteuttaa puvustus Joensuussa toimivan Hasaniemen kesäteatterin näytelmään Rölli ja Metsänhenki. Kyseessä on musiikinäytelmä, joka sisältää paljon tanssia. Näytelmän ensi-ilta oli 8.7.2011 ja sen ohjasi Ismo Apell. Roolihahmoja oli 26 ja näyttelijät kaiken ikäisiä, sekä ammattilaisia että harrastelijoita.</p> <p>Näytelmässä joukko röllejä saapuu keijujen asuttamaan metsään. Röllit ajavat keijut pois ja asettuvat asumaan heidän kyläänsä. Näytelmän aikana keijut yrittävät saada röllit ymmärtämään että he kaikki voivat asua metsässä yhdessä. Röllit eivät halua tätä ja lopulta ryhmien väliset erimielisyydet johtavat sotaan jossa nuorin keiju kuolee. Röllien ja keijujen surressa he ymmärtävät että vanhat erimielisyydet on unohdettava jotta he voisivat asua rauhassa yhdessä. Silloin metsänhenki nousee maasta ja herättää pienen keijun henkiin. Lopussa röllit ja keijut laulavat ja tanssivat iloisesti yhdessä</p> <p>Tavoitteenani oli luoda toimiva ja näytelmään sekä teatteriympäristöön sopiva puvustus. Puvustuksessa pyrin korostamaan ryhmien, keijujen ja röllien, eroavaisuuksia. Yksi näytelmän teemoista oli naisten ja miesten erilaisuus, jota toin esiin muun muassa väreillä. Suunnittelutyön apuna käytin Jane M. Lambin ja M. Jo Kallalin (1992) kehittämää vaatetussuunnittelun kehysmallia, johon kuuluu oleellisena osana myös FEA-malli. Sen avulla suunnittelun lähtökohdat sai jaoteltua selkeisiin osa-alueisiin.</p> <p>Käsikirjoituksen analysoinnissa käytin apunani Rosemary Inghamin ja Liz Coveyn (1992) analysointimenetelmää, jossa näytelmään perehdytään selkeiden kysymysten avulla. Näin käsikirjoituksesta on helppo löytää oleelliset asiat.</p> <p>Kyseessä oli ensimmäinen oma puvustusprosessini, joten puvustuksen suunnittelun lisäksi tavoitteenani oli saada kokemusta pukusuunnittelijan työstä ja seurata prosessi alusta loppuun, ensimmäisestä käsikirjoituksen lukemisesta ensi-iltaan ja lopulta näytelmän purkuun asti. Työn aikataulu oli melko tiukka ja työtä oli paljon, joten projektissa täytyi opetella tehokasta ajan käyttöä. Lopputulos oli kuitenkin yleisöltä, ohjaajalta ja näyttelijöiltä kuulemani palautteen mukaan onnistunut, ja olin onnistunut pitäytymään pois perinteisestä Rölli tyylistä. Projektin myötä luottamus omaan osaamiseeni kasvoi, sain arvokasta kokemusta suunnittelijan työstä ja uskon, että prosessista oppimani asiat tulevat auttamaan minua tulevilla urallani.</p>		
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>FEA-malli, TIE-malli, kesäteatteri, rölli, pukusuunnittelu, näytelmä, Ingham, Covey</p>		
<p>Sivumäärä</p> <p>66 + liitteet 4 sivua</p>	<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>	<p>URN</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>		
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Seija Silvennoinen Satu Kivimäki</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p> <p>Hasaniemen kesäteatteri</p>	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 21.5.2012
Author(s) Sari Hartikainen	Degree programme and option Degree programme in Design, Costume design	
Name of the bachelor's thesis Rollo and the Woods Sprite - Costume design for summer theatre		
Abstract <p>The subject of my thesis was to design and make costumes for the summer theatre play Rollo and the Woods Sprite, performed at Hasaniemi summer theatre in Joensuu. It was a musical play with lots of dancing. The premiere was on May 8, 2011 and the play was directed by Ismo Apell. The play had 26 characters and among actors there were both professionals and amateurs whose ages varied from 8 to over 60.</p> <p>In the play, a group of trolls arrive in the forest where fairies are living. Trolls chase fairies away and settle down to their village claiming it as their own. During the play the fairies try to make the trolls realise that they all could live in the forest together. Trolls do not want that and disputes between these two groups escalate to war in which the youngest fairy gets killed. When all the trolls and fairies are mourning they realise that they have to forget their differences in order to live together in peace. Suddenly, Woods Sprite rises from the ground and brings the little fairy back to life. In the end trolls and fairies all sing and dance happily together.</p> <p>My goal was to create costumes that agree with the script and work well in theatre environment. My aim was to accentuate the differences between trolls and fairies. One of the play's themes is difference between men and women, which I depicted with colours. I used the FEA-model created by Jane M. Lamb and M. Jo Kallal (1992) to help me with the design process. With the model it was easy to categorize design elements into clear sections.</p> <p>In script analysis I used the analysis method developed by Rosemary Ingham and Liz Covey (1992), where answers are sought with clear questions. This helped me to find the key points in the script.</p> <p>This was the first design project I did on my own, so in addition to costume design my goal was also to get experience from costume designer's work and to follow the whole process from script reading to premiere and finally to disassembly of the set after the last show. The schedule was quite tight and there were lots of work to be done so I had to learn how to use time effectively. The end result, according to the feedback I got from the audience, the director and the actors, was successful and I was able to stay away from the traditional Rollo style. Throughout this project my confidence as a costume designer grew, I got valuable experience about designer's work and I am confident that the things I learned during this project will help me in my future career.</p>		
Subject headings, (keywords) FEA-model, summer theatre, rölli, rollo, costume design, play, Ingham, Covey		
Pages 66 +appendices 4 pages	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices		
Tutor Seija Silvennoinen Satu Kivimäki	Bachelor's thesis assigned by Hasaniemi summer theatre	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	RÖLLI JA METSÄNHENKI	1
3	SUUNNITTELUN KEHYSMALLI	4
4	TIEN MÄÄRITTELY	7
4.1	TIE-malli	7
4.2	Käyttäjä ja kulttuuri – Käsikirjoituksen analysointi	8
4.3	Keijut ja röllit TIEssä	12
5	IDEOINTI JA LUONNOSTEN TEKO	15
5.1	Ensimmäiset luonnokset	15
5.2	Lopulliset luonnokset	26
5.2.1	Röllit	27
5.2.2	Keijut	30
6	LUONNOKSISTA LAVALLE	33
6.1	Materiaalien hankinta	33
6.2	Puvustuksen toteutus	35
6.3	Harjoitukset ja toriesiintyminen	46
6.4	Puvustuksen viimeistely	49
6.5	Materiaalien muokkaus	53
7	ARVIOINTI	55
7.1	Keijut	56
7.2	Röllit	60
8	POHDINTA	62
	LÄHTEET	64

LIITE/LIITTEET

- 1 Näytelmäkäsikirjoituksen analysoinnin runko
- 2 Palautetta näyttelijöiltä
- 3 Työtodistus

1 JOHDANTO

Hirmuinen Rölli-peikko on minulle tuttu hahmo lapsuudesta asti. Rölli on Allu Tuppuraisen luoma Röllimetsässä pienessä mökissä asusteleva peikko. Suussa hänellä on vain yksi hammas, mutta sydän on puhdasta kultaa. Rölli on monille tuttu Pikku Kakosen tv-sarjasta ja hänestä on tehty elokuvia, musiikkia ja kirjoja. Lapsena Röllin seikkailuja seurattiin koko perheen kanssa televisiosta ja äänikaseteilta. Nyt aikuise- nakin Röllin viehätysvoima on yhä tallessa ja tuon pelottavan, mutta pohjimmiltaan kiltin ja lempeän peikon seikkailut viihdyttävät edelleen.

Opinnäytetyöni aiheen sain opintoihini kuuluneen syventävän työharjoittelun kautta, jonka suoritin Hasaniemen teatterissa kesällä 2010. Silloin työn alla olivat Emilia Putkisen ohjaama koko perheen klassikonäytelmä Fedja-setä, kissa ja koira sekä ”vart- tuneemmalle” yleisölle Ulvova Mylläri, jonka ohjasivat Ismo Apell ja Ari Matikainen. Näytöskauden päätteeksi minua pyydettiin mukaan seuraavan kesän tuotantoon ja sovimme, että teen puvustuksen opinnäytetyönäni. Tämä on ensimmäinen oma puvus- tukseni. Aiemmin olen tehnyt puvustuksen alusta loppuun kolmen muun opiskelijato- verini kanssa.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa puvustus Ismo Apellin ohjaa- maan ja Allu Tuppuraisen käsikirjoitukseen perustuvaan koko perheen satunäytelmään Rölli ja metsänhenki. Toimeksiantajana oli Joensuussa toimiva Hasaniemen teatteri. Näytelmän ensi-ilta oli perjantaina 8.7.2011. Suunnittelun apuna käytän Jane M. Lambin ja M. Jo Kallalin kehittämää vaatesuunnittelun kehysmallia, johon kuuluu oleellisena osana myös FEA-malli.

2 RÖLLI JA METSÄNHENKI

Lempeiden menninkäisten asuinpaikkaan rantautuu hurja röllijoukko. Rölli ihastuvat niemeen ikihyviksi eivätkä innostu rinnakkaiselosta: menninkäisten hempeily on lope- tettava kunnon räihinällä!

Kahdesta heimosta kertoessaan näytelmä valottaa myös miesten ja naisten eroja. Mik- si miehet eivät muista mitään ja naiset liikaakin, miksi naisilla on oltava kymmeniä

kenkäpareja, mutta miesten pieruille ei ymmärrystä riitä? Näytelmän syvin olemus onkin miesten ja naisten erilaisuudessa, ja sen hienouden oivaltamisessa, kuvaa ohjaaja Ismo Apell. (Visit Karelia 2011.)

Rölli ja metsänhenki -näytelmän tarina alkaa, kun Röllimetsässä oleva metsänhenki ilmestyy näkyväksi ennustaen näin jotain paha tapahtuvan. Kärsivän näköinen metsänhenki vaipuu tajuttomana maahan, jolloin lähettyvillä piilossa olleet menninkäiset (tässä projektissa keijut) tulevat sen luokse ja kantavat mukanaan kyläänsä. Keijujen johtaja sekä kylänvanhin molemmat ymmärtävät, että jotain on vialla metsässä. Äkkiä metsästä kuuluu sotahuuto, ja joukko hurjia röllejä ryntää kylään. Remuava joukko ihastuu paikkaan ja päättää jäädä sinne asumaan. Keijut olisivat valmiit asumaan metsässä rinnan röllien kanssa, mutta tämä ei kuitenkaan käy rölleille. Niinpä keijut joutuvat pakenemaan kylästä. Pohjimmiltaan kiltti Rölli-peikko ystävystyy Milli-menninkäiskeijun kanssa. Kun erinäisten sattumusten kautta Röllistä tulee peikkojen johtaja, Rölli Suuri, Milli pyytää, että Rölli puhuisi ystävilleen, jotta keijut voisivat palata kotiinsa, jolloin metsänhengen tilakin voisi parantua. Röllillä on kuitenkin liian kiire nauttia uuden asemansa suomista etuuksista. Samaan aikaan metsänhengen tila huononee, ja keijujen kylänvanhin ehdottaa, että Milli kysyisi neuvoa Faunilta, joka on metsän ”järki ja sydän”, kaikkien kunnioittama ja pelkäämä hahmo. Milli kertoo haluavansa, että rauha vallitsisi heimojen välillä, ja näin sekä metsänhenki ja Röllimetsä pelastuisi. Fauni neuvoo Milliä seuraamaan sydäntään ja ohjaa Millin takaisin röllien luo.

Myöhemmin röllit ja keijut tapaavat keijujen uudessa leirissä, ja tunnelma alkaa kiristyä. Fauni sekä molempien heimojen vanhimmat yrittävät saada nuoret selvittämään asiat rauhallisesti, mutta lopulta röllien ja keijujen epäsopu kulminoituu sodanjulistukseen. Taistelun tuoksinassa Pikku-Keiju kuolee yrittäessään lopettaa sodan. Tapaus pysäyttää taistelun kuin seinään, ja sekä röllit että keijut ovat surun murtamia. Kaikki kokoontuvat metsänhengen luo ja Rölli laskee kuolleen Pikku-Keijun metsänhengen eteen. Milli alkaa laulaa laulua, josta kuuluu toive, että he voivat elää rinnakkain sulassa sovussa, jolloin kaikilla olisi hyvä olla eikä paha tapahtuisi. Yhtäkkiä metsänhenki ilmestyy ja voimillaan herättää Pikku-Keijun eloon. Kaikki yhtyvät lauluun ja ilo valtaa molemmat heimot. Tarina päättyy keijujen ja röllien yhteisiin juhliin, jossa uudet ystävät tanssivat ja laulavat yhdessä.

Röllä ja Metsänhenki tarinasta on tehty useita versioita eri teattereissa, joten siihen on tehty myös lukuisia erilaisia puvustuksia. Esimerkkinä Nivalan kesäteatterin Margit Uusitalon ohjaama näytelmä vuodelta 2007 (kuva 1), jonka puvustuksesta vastasivat Päivi Tirkkonen, Hanna-Riitta Honko ja Margit Uusitalo. Puvustukseltaan tämä näytelmä on hyvin samanhenkinen kuin vuonna 2001 ensi-iltansa saanut Olli Saarelan ohjaama pitkä elokuva (kuva 2). Elokuvan puvustuksen suunnitteli Anu Pirilä.

KUVA 1. Röllä ja metsänhenki. Nivalan kesäteatteri, 2007

KUVA 2. Milli ja Röllä. Elokvasta Röllä ja metsänhenki, 2001

Kolmantena esimerkkinä Vantaan Näyttämöseuran Röllä ja metsänhenki vuodelta 2009 (kuva 3). Näytelmän puvustuksen teki opinnäytetyönään Annina Nevantaus.

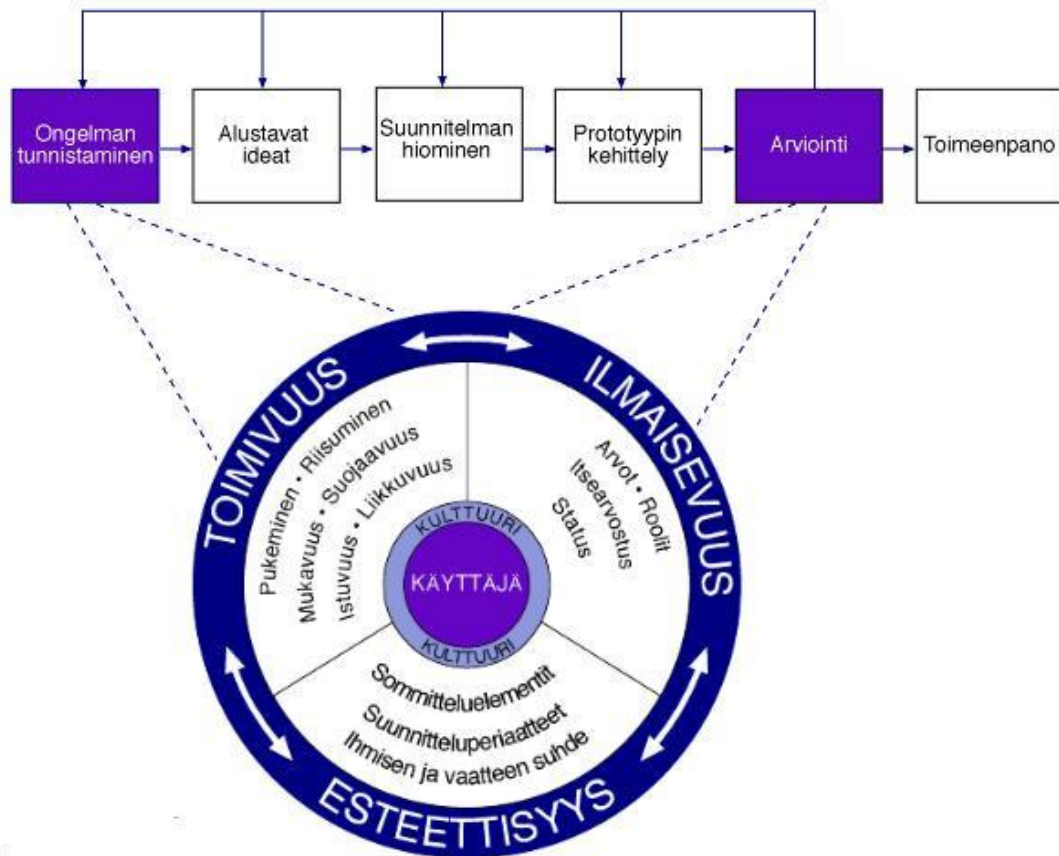

KUVA 3. Rölli ja metsänhenki. Vantaan Näyttämö, 2009

Hasaniemen versiossa on osia Allu Tuppuraisen näytelmäkäsikirjoituksesta sekä elokuvan tapahtumista, mutta suurelta osin käsikirjoitusta on työstetty yhdessä näyttelijöiden kanssa ja se muovautui edelleen harjoitusten edetessä. Näin käsikirjoituksesta tuli todellakin ainutlaatuinen ja tekijöidensä näköinen.

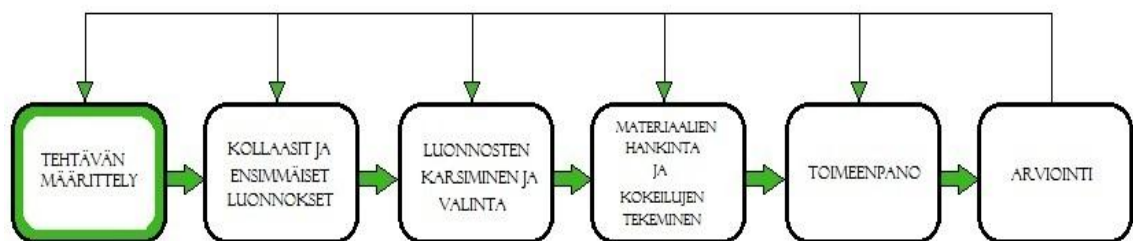
3 SUUNNITTELUN KEHYSMALLI

Suunnittelun tueksi valitsin Jane Lambin ja Jo Kallalin (1992) kehittämän käyttäjälähtöisen vaatesuunnitteluprosessimallin (kuvio 1). Vaikka malli on kehitetty alun perin erityisvaatetusta ja teollista tuotesuunnittelua silmällä pitäen, se sopii muunkin vaateuksen analysointiin. Prosessin kuvauksessa lähdetään liikkeelle käyttäjän tarpeiden ja ympäröivän kulttuurin selvittämisellä. Apuna käytetään FEA-mallia (tai TIE-malli, suom. Koskennurmi-Sivonen), joka jakautuu kolmeen osa-alueeseen; toimivuus (funktionaal), ilmaisevuus (expressive) ja esteettisyys (aesthetic) (Lamb & Kallal 1992, 44). Käsittelen TIE-mallia tarkemmin luvussa 4. Kehysmallissa kuvattu prosessin kulku sopii mielestäni hyvin teatteripukujen suunnitteluun, sillä se etenee selkeästi luonnoksista toimeenpanoon.

KUVIO 1. Vaatesuunnittelun kehymalli Lamb & Kallal 1992. Suomennos Koskennurmi-Sivonen

Suunnitteluprosessi alkaa ongelman tunnistamisella, jolloin suunnittelun lähtökohdat kootaan TIE-malliin. Teollisessa vaatesuunnittelussa tavoite on yleensä kehittää sesonkikokoelma ennakkoon määritellylle kohderyhmälle. Ongelman tunnistamisen jälkeen prosessi etenee jatkuvan analysoinnin kautta valmiiseen tuotteeseen. (Lamb & Kallal 1992, 44.) TIE-malli on oleellinen osa koko suunnitteluprosessia, joten prosessin aikana siihen palataan usein ja tuotetta peilataan mallissa kuvattuihin suunnittelun lähtökohtiin. Tein prosessin kuvauksesta oman sovelluksen (Kuvio 2), jossa muutin alkuperäisen mallin termejä paremmin omaan työhöni sopiviksi.

KUVIO 2 Prosessimalli. (Soveltanut Hartikainen 2012)

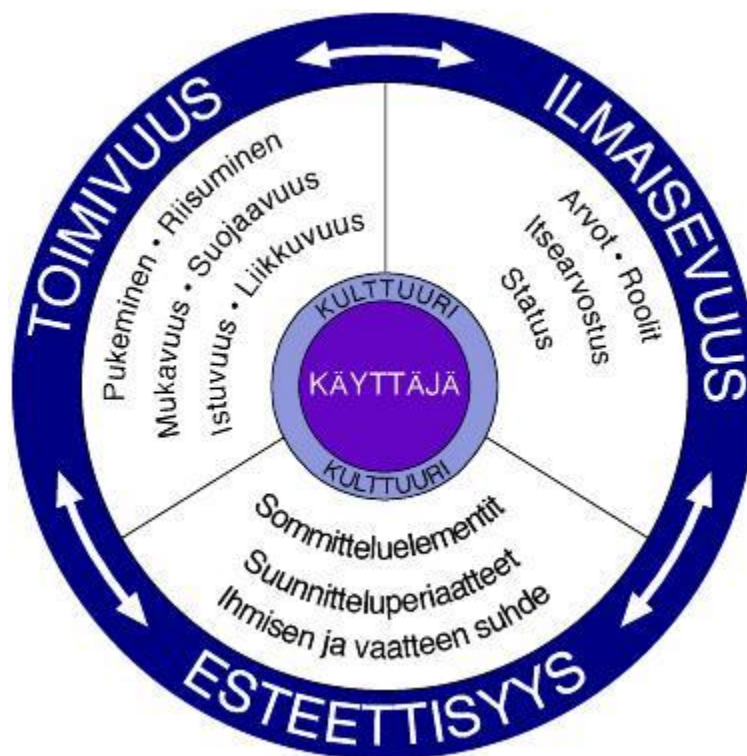
Käytän tästä eteenpäin tekstissäni omassa prosessimallin sovelluksessani olevia termejä. Tässä projektissa tehtäväksi määrittyi näytelmään sopivan puvustuksen suunnittelu ja toteutus. Prosessin toisessa vaiheessa alkaa ideointi, jossa syntyy alustavia luonnoksia (Lamb & Kallal 1992, 44). Tässä vaiheessa kokosin suunnittelun avuksi kuvakollaaseja ja tein ensimmäiset luonnokset. Opinnäytetyössäni pyrin piirtämään alustavia luonnoksia mahdollisimman paljon miettimättä toteutuskelpoisuutta tai toimivuutta. Lambin ja Kallalin (1992, 44–45) mukaan ideoinnin jälkeen seuraa suunnitelmien jatkokehittelyvaihe, jonka aikana alustavia luonnoksia arvioidaan ja kehitetään kohti lopullisia luonnoksia. Tässä projektissa luonnoksia peilataan TIE-malliin koottuihin suunnittelun lähtökohtiin ja karsitaan yhdessä ohjaajan kanssa pois ne, jotka eivät täytenä asetettuja kriteereitä. Tarpeen mukaan tehdään myös uusia luonnoksia. Sen jälkeen seuraa prototyyppien ja kokeilujen tekeminen. Prototyypit voivat olla kokeiluja kokonaisista vaatteista tai niiden rakenteista (Lamb & Kallal 1992, 45). Alustavasti suunnittelin tekeväni tässä vaiheessa erilaisia materiaalinmuokkaukokeiluja, mutta aikataulun tiukkuuden vuoksi niiden käyttö jäi vähäiseksi. Tässä projektissa nimesin vaiheen uudelleen; materiaalien hankinta ja kokeilujen tekeminen. Hankin materiaaleja ja pohdin materiaaliyhdistelmiä muun muassa hahmottelemalla kokonaisuuksia mallinukkejen päälle. Prototyyppien ja edelleen jatkuvan prosessin arvioinnin sekä ongelman määrittämiseen palaamisen kautta saadaan aikaan lopulliset luonnokset ja lopulta valmiit tuotteet (Lamb & Kallal 1992, 45). Ennen toimeenpanoa eli tuotteiden valmistusta TIE-mallin sisältöä verrataan siihenastisiin tuotoksiin. Hirvikoski (2009, 51) toteaa, että vasta nähtyään puvun ensi kertaa lavalla, voi sanoa sen onnistuneen tai kaipaavan vielä joitakin muutoksia. Vaihdoin siis omassa sovelluksessani toimeenpanovaiheen ja arvioinnin järjestystä, sillä puvustuksen onnistumista arvioidaan vasta toimeenpanon jälkeen.

Opinnäytetyössäni valmiit vaatteet tulevat todennäköisesti enemmän tai vähemmän poikkeamaan lopullisista luonnoksista riippuen suuresti materiaalien saatavuudesta. Tarkoituksenani on käyttää mahdollisimman paljon kierrätysmateriaaleja, joten materiaaleja ei voi tarkasti valita etukäteen. Luonnokseni ovatkin enemmän suuntaa-antavia.

4 TIEN MÄÄRITTELY

4.1 TIE-malli

TIE-malli (kuvio 3) on osa vaatetussuunnittelun kehysmallia. Sillä pyritään tuomaan esille suunnittelun kannalta oleellisia tekijöitä. Mallissa suunnittelun keskeisin lähtökohta on käyttäjä. Suunnittelu lähtee liikkeelle nimenomaan käyttäjän tarpeista ja toiveista. Käyttäjä voi olla joko yksittäinen henkilö tai ryhmä. Suunnitteluun vaikuttaa myös käyttäjää ympäröivä kulttuuri (Lamb & Kallal 1992, 43.) Käyttäjän ja kulttuurin lisäksi esitetään kolme osa-aluetta; toimivuus, ilmaisevuus ja esteettisyys. Nämä kolme kriteeriä ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa, mutta osa-alueita painotetaan eri tavoin riippuen kohderyhmästä tai käyttäjästä (Lamb & Kallal 1992, 43–44.) Esimerkiksi useissa työvaatteissa toimivuus on muita osa-alueita suuremmassa roolissa, mutta teatteri- tai esiintymisvaatetta suunniteltaessa ilmaisevuus ja esteettisyys ovat vahvempia tekijöitä.

KUVIO 3. TIE-malli (Lamb & Kallal 1992). Suomennos Koskennurmi-Sivonen 2002

Toimivuudella tarkoitetaan muun muassa vaateen suojaavuutta, mukavuutta, istuvuutta, ja kuinka helppo siinä on liikkua (Lamb & Kallal 1992, 42). Tähän osioon

voidaan liittää myös vaateen huolto (esimerkiksi pesu, tahrojen poisto ja pienemmät korjaukset). Tämän lohkon tärkeys korostuu erikoisvaatteissa kuten urheiluvaatteet, työvaatteet sekä teatterivaatteet. Ilmaisevuus tarkoittaa vaateen ilmaisullisia ominaisuuksia (arvot, roolit, status, itsetunto), jotka ovat yhteydessä vaateen vuorovaikutteellisiin ja symbolisiin näkökulmiin (Lamb & Kallal 1992, 43). Roolivaate on osa näyttelijän välineistöä ja se auttaa häntä luomaan hahmoaan. Rooliasulla on myös dramaattinen funktio: se auttaa kertomaan tarinaa. Vaatteista näkee, mihin tapahtumat sijoittuvat. (Holt 1988, 7.) Ne voivat kertoa roolihahmon sosiaalisesta asemasta ja arvomaailmasta sekä hänen roolistaan yhteisössä. Lambin ja Kallalin (1992, 43) mukaan Esteettisyyden osa-alueeseen kuuluvat sommitteluelementit ja suunnitteluperiaatteet sekä ihmisen ja vaateen keskinäiset suhteet. Esteettisyyden pohdinta käsittelee ihmisen kauneuden kaipuuta. Vaateen osat voivat olla myös taide-esineitä. Mielestäni esteettisiksi elementeiksi voidaan laskea myös vaatteiden materiaali ja materiaalin muokkaus. Esteettisen pyrkimyksen tavoitteena on yleensä tasapaino ja lopullisen muodon koossapitäminen mutta usein myös kohteen elävöittäminen ja rikastuttaminen (Anttila, 1992, 19). Koska kyseessä ovat esiintymisvaatteet, pyrin opinnäytetyössäni korostamaan ilmaisevuutta ja esteettisyyttä.

4.2 Käyttäjä ja kulttuuri – Käsikirjoituksen analysointi

Työssäni ohjaaja on käyttäjien, eli röllien ja keijujen, puolestapuhuja, sillä hän asettaa puvustukselle tietyt rajoitteet esittämällä omat toiveensa visuaalisesta ilmeestä. Näyttelijät ovat tietenkin myös käyttäjiä, ja heidän tarpeensa puvustuksen suhteen tulevat esille varsinkin toimivuuden osa-alueella. Käyttäjä on TIE-mallissa keskeisessä asemassa, sillä koko suunnitteluprosessi lähtee käyttäjän tarpeista ja toiveista. Teatterissa ohjaaja edustaa osittain käyttäjää (Holt 1993, 8), sillä ohjaaja on tuotannon ohjaava vaikuttaja, jonka tehtävänä on päättää näytelmän tyyli.

Keskustelin ohjaajan kanssa hänen toiveistaan puvustuksen visuaalisesta ilmeestä aluksi lyhyesti prosessin varhaisessa vaiheessa. Lähtökohtana oli Olli Saarelan elokuvan taianomainen tunnelma, mutta tarkoitus ei kuitenkaan ollut tehdä toisintoa elokuvan puvustuksesta. Ensimmäisissä keskusteluissa ohjaaja toivoi keijuihin liehuvuutta, tyttömäisyyttä, keveyttä ja vaaleutta, kun taas toiseen ryhmään, rölleihin hän halusi tummia värejä ja eläimellisyyttä. Keijujen ryhmä saisi olla yleisilmeeltään samanlainen, mutta eri persoonat saavat näkyä. Rölleistä taas ei haluttu perinteisiä hieman pul-

lukoita peikkoja henkselihousuineen. Myöhemmin keskustelin tarkemmin visuaalisesta ilmeestä, jolloin aiemmin määritellyt seikat vielä tarkentuivat. Suunnittelun lähtökohdiksi muotoutuivat ohjaajan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella muun muassa seuraavat asiat: röllien ja keijujen välille tulee tehdä selvä ero muun muassa värimaailmojen ja vaatteiden muotojen ja linjojen kautta. Tarkoitus on leikitellä kontrasteilla, hyvä ja paha, musta ja valkoinen, naiset ja miehet. Kaikki röllien näyttelijät ovat miehiä ja keijut naisia. Tämä auttaa tietenkin kontrastin luomisessa, kun ryhmien jako on jo ennestään näin selvä.

TIE-mallissa käyttäjää ympäröi kulttuuri. Vaatteiden kuluttaminen tapahtuu kulttuurisessa kontekstissa. Kulttuuri on suodatin kuluttajan ja kulutustavaroiden välillä; ts. kulttuuri vaikuttaa siihen, mitä pidetään hyväksyttävänä tai suotavana (Koskennurmi-Sivonen 2002), joten kohdeyleisö täytyy myös ottaa huomioon. Projektissani näytelmän kohderyhmänä eivät ole pelkästään lapset vaan näytelmä on suunnattu koko perheelle. Näytelmä saattaa olla jopa liian jännittävä nuorimmille. Muotoilu liittyy aina tiettyyn aikaan ja sen kulttuuriin. Tuotteilla on kunakin aikana oma muotokielensä. (Anttila 1992, 25.) Teatteripuvustusta suunniteltaessa tähän sisältyy kulttuuri, jossa elämme sekä käsikirjoitus, sillä se sanelee maailman, jossa näytelmä tapahtuu ja kertoo hahmoista ja heidän suhteestaan ympäröivään maailmaan. Teatteri perustuu arkeen fiktiivisyyden ponnistaessa realismista, joten pukusuunnittelijan tehtävä teatterissa liittyy kulttuurien leikkauspisteeseen (Sandström 2000, 289). Termiin kulttuuri sisältyy myös pukusuunnittelijan arvomaailma, jossa hän tekee valintoja. Niihin kuuluvat suunnittelijan tavat tehdä ekologisesti kestäviä valintoja. (Sotti 2008, 116.)

Käytän käsikirjoituksen analysoinnissa apuna Inghamin ja Coveyn (1992) kehittämää analysointimenetelmää, jossa vastauksia etsitään selkeiden kysymysten avulla (Liite 1). Sovellan kuitenkin menetelmää ja jätän vastaamatta niihin kysymyksiin, joita en pidä oleellisina tämän näytelmän analysoinnissa. Kaikkiin kysymyksiin ei välttämättä aina löydy vastauksia eivätkä ne ole aina tarpeenkaan.

Missä ollaan?

Ohjaajan visio näytelmän tapahtumapaikasta on Pohjoiskarjalainen metsämaisema, esimerkiksi Kolin metsät. Näytelmä tapahtuu Suomen metsämaisemissa, mutta fantasiamaisessa versiossa siitä. Ehkä kyseessä voisi olla oman maailmamme toinen ulot-

tuvuus, jossa metsissämme asustaa keijuja ja röllejä ja kaikenlaisia muita omituisia otuksia. Tuppuraisen kirjoittamassa ja ohjaamassa sekä Vaasan kaupunginteatterin tuottamassa televisiosarjassa Röllimetsä on tavallinen suomalainen metsä, jossa kuljeskelee myös ihmisiä.

Milloin ollaan?

Näytelmä on valmistunut 2000-luvun alussa, mutta selkeää ajankuvaa ei ole. Tapah- tumat voisivat sijoittua mihin aikaan tahansa. Vuodenaikaakaan ei ole määritelty, mut- ta omissa mielikuvissani kyseessä on aina ollut kesä, jolloin metsä on kauneimmil- laan. Ehkäpä juuri sen vuoksi röllit ihastuivat keijujen asuinpaikkaan.

Mitä on tapahtunut ennen näytelmän alkua?

Ennen näytelmän alkua rölliin ja keijujen välit ovat olleet huonot jo vuosisatojen ajan ja he ovat asuneet kaukana toisistaan. Rölliin asuinpaikka on kuitenkin ollut uhattuna ihmisten toimesta ja lopulta röllit ovat joutuneet pakenemaan kotoaan. Keijujen asut- tama metsä on ainakin vielä ollut turvassa ihmisiltä, joten he ovat voineet asua kyläs- sään rauhassa.

Mikä on näytelmän teema?

Näytelmän teemana on erilaisuus, ja kuinka se pelottaa ihmisiä. Kuitenkin jos ennak- koluulot pystytään ohittamaan, voidaan huomata, että erilaisuus on vain hyväksi ja kaikki voivat tulla toimeen keskenään. Hasaniemen näytelmässä käsitellään erityisesti miesten ja naisten eroavaisuuksia.

Inghamin ja Coveyn (1992) menetelmässä roolihahmoja analysoidaan kysymysten avulla; Keitä he ovat? Mikä on kunkin hahmon tehtävä/tarkoitus? Mitä hahmot ajatte- levat omasta maailmastaan? Näiden kysymysten avulla voidaan löytää vihjeitä hah- moista ja myös siitä, mitä pukujen tulisi kertoa kantajastaan. Näytelmässä on paljon hahmoja, joten keskityn tekstissäni pääasiassa neljään keskeiseen hahmoon: Rölli- peikkoon, Milli Menninkäiseen, Keijujen johtajaan (Mahti-Keiju) ja Rölli Riitasoin- tuun. Kuitenkin, koska keijujen asut ovat pääasiassa samanlaisia, kerron Millin ohella myös muista keijuhahmoista.

Rölli-peikko on näytelmän päähenkilö ja koko tarina on jollain tasolla hänen kasvuta- rinansa muka-pelottavasta peikosta avoimen ystävälliseksi hahmoksi. Rölli mielletään

vahvasti Tuppuraisen luoman ja tekemän hahmon näköiseksi, hieman pullukaksi pöröpääksi, joka pukeutuu henkselihousuihin. Tuppurainen itse ei kuitenkaan vastusta hahmon erilaisia tulkintoja. Kuten Tuppurainen (2007) itse asian ilmaisee: ”Uusi sukupolvi lapsia ostaa uuden Röllin, aikuisyleisön kanssa voi olla vaikeampaa. Aikuiset vertaavat aikaisempaan ja osa kokee, että vanhassa vara parempi” (Nevantaus 2008, 4). Oman suunnitteluni kannalta tämä oli helpottava asia, sillä perinteinen Röllihahmo ei sopinut ohjaajan toivomaan visuaaliseen ilmeeseen. Olin toisaalta innoissani päästessäni tekemään tästä kulttihahmosta oman versioni, mutta toisaalta minun itsenikin on vaikea ”hylätä” hahmon perinteinen ulkomuoto. Myös Annina Nevantaus (2008, 5) pohtii tätä asiaa opinnäytteessään: *”Perinteisestä rölli- ja peikkomielikuvista halusin päästä eroon. Minulle röllit eivät näyttäneet niinkään likaisina resupekkoina, vaikka näitäkin elementtejä toki halusin rölleihin yhdistää.”*

Rölli-peikko on mukavuudenhaluinen olio, joka yrittää kovasti olla pelottava siinä kuitenkaan onnistumatta. Hän on osa yhteisöä mutta kuitenkin hieman ulkopuolinen, sillä hän ei aina haluaisi ilkeillä kuten muut röllit. Mieluiten hän löhöilee riippumattomaan tai sängyssään ja nauttii olostaan. Ulkoiselta olemukseltaan Rölli-peikko on muiden röllien kaltainen, mutta ”pehmeämpi” versio.

Milli Menninkäinen on nuori mutta utelias keiju, joka näkee kaikessa ja kaikissa jotain hyvää. Toisin kuin muut keijut, Milli ei pelkää röllejä vaan haluaa tutustua näihin paremmin. Hän näkee Röllin todellisen minän kaiken uhoamisen läpi. Milli tekee, mitä haluaa eikä aina tottele vanhempia keijuja. Luonteeltaan hän on vilkas ja energinen. Hän on muiden keijujen kaltainen, mutta on ehkä kerännyt tutkimusretkiltään erilaisia esineitä asuunsa.

Rölli Riitasointu on hyvin ekstrovertti taiteilijaluonne ja hän uskoo olevansa erityisen taitava muusikko. Valitettavasti muiden mielestä asia ei ole näin ja he myös ilmaisevat mielipiteensä selvästi. Tämä ei kuitenkaan lannista Riitasointua, vaan hän on rohkeasti oma itsensä, muut saavat ajatella, mitä haluavat. Tämän vuoksi hän onkin jäänyt rölli-en yhteisössä ryhmän ulkopuolelle. Ulkoiselta olemukseltaan Riitasointu on muita huolitellumpi ja ehkä feminiinisempikin, onhan hän suuri taiteilija ja muita röllejä upeampi ja sen pitää näkyä ulospäinkin. Sisimmissään Riitasointu haluaisi olla röllien johtaja, ja kun pieni mahdollisuus johtajuuteen tulee vastaan, Riitasoinnun ahne ja vallanhaluinen puoli tulee esiin.

Mahti-keiju on keijujen johtaja ja yhteisön toiseksi vanhin jäsen. Mahti on uhkea, äänekäs ja oman arvonsa sekä asemansa tunteva keiju. Toisaalta Mahti haluaisi, että röllit ja keijut tulisivat toimeen keskenään, mutta toisaalta hän ei luota näihin eikä halua olla tekemisissä heidän kanssaan. Vaikeuksien kohdatessa metsää ja yhteisöä, Mahti luottaa siihen, että lopulta asiat järjestyvät ja pian kaikki on jopa paremmin kuin ennen.

4.3 Keijut ja röllit TIEssä

Jaottelin suunnittelun lähtökohdiksi määritellyt asiat eri osa-alueisiin TIE-mallin mukaisesti. Lähtökohdat määriteltiin ohjaajan kanssa käytyjen keskustelujen ja käsikirjoituksen analysoinnin avulla.

Toimivuus (funktionaal).

Teatterivaatteessa toimivuus on tärkeää. Bicat (2006, 8) toteaa, että näyttelijän ensimmäinen huolenaihe on vaatteiden käytännöllisyys, salliiko se tarvittavan liikkumisen ja liikkeen. Toiminnallisuus näyttämöpuvussa mahdollistaa koreografian ja dramaturgian toteutumisen, puku sopii näyttämöhahmolle ja soveltuu nopeisiin vaihtoihin (Sotti 2008, 116). Vaatteessa pitää pystyä liikkumaan vapaasti (ellei puvun tarkoitus nimenomaan ole rajoittaa liikkumista) eikä vaate saa rajoittaa esimerkiksi tanssiessa tehtäviä liikkeitä. Näin ollen vaateen *liikkuvuus* on yksi suunnittelun lähtökohdista.

Yksi ulkoilmateatterin haaste on sää (Scanlon 2004, 81). Sää voi vaihdella paahtavasta auringonpaisteesta sadekuuroihin, joten vaateen olisi hyvä suojata ja olla päällä *mukava*. Mukava olo vaatteessa ja vaatetuskokonaisuudessa syntyy monista tekijöistä. Ihminen tuntee olonsa mukavaksi vaatteessa, kun hänellä ei ole liian kuuma eikä kylmä, eikä vaate rajoita liikettä, purista tai hiosta (Risikko & Marttila-Vesalainen 2006, 7). Mukava ja hyvin istuva puku vaikuttaa myös näyttelijän ryhtiin ja auttaa näyttelijää luomaan hahmoaan. *Puettavuus* ja *riisuttavuus* on otettava huomioon suunnittelussa, sillä kesäteatterissa ei usein ole paikalla erityisiä pukijoita, vaan näyttelijät pukeutuvat rooliasuihinsa omatoimisesti. Mikäli näyttelijällä on nopeita roolivaihtoja, vaateen kiinnitysratkaisut täytyy huomioida tarkkaan.

Ulkoilmateatteri on vaativa ympäristö vaatteille. Pukusuunnittelijan tulisi selvittää aina etukäteen, millainen lavan pinta on ja ottaa se huomioon suunnittelussa (Ingham & Covey 1992, 45). Esityksessä liikutaan, hypitään, tanssitaan paljon ja jopa pyöritään

maassa, joten vaatteiden *kestävyys* on tärkeää. Pitkällä aikavälillä puvun toiminnallisuuteen liittyvät monikäyttöisyys, muunneltavuus ja *huollettavuus*, johon kuuluu muun muassa helppohoitoisuus (Sotti 2008, 116). Puvun suunnittelemaan ja tekemään vaatteet mahdollisimman helppohoitoisiksi ja lisäksi näyttelijöille annetaan ohjeet, kuinka huoltaa asuaan.

Ilmaisevuus (expressive)

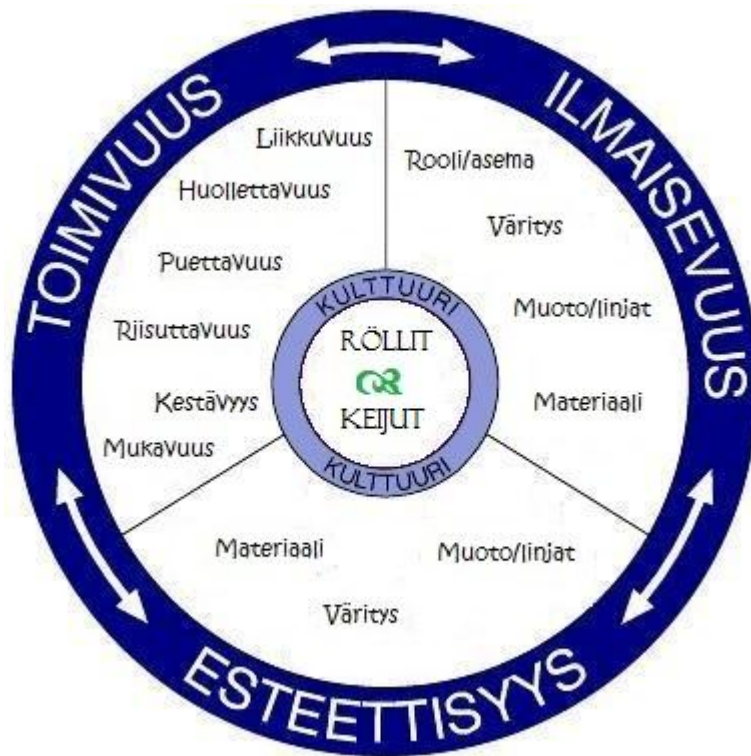
Aiemmin ohjaajan kanssa käytyjen keskustelujen perusteella suunnittelun lähtökohdiksi määriteltiin muun muassa *väritys* ja vaatteiden *muodot/linjat*. Värejä tulkitaan eri tavoin eri kulttuureissa, mutta tiettyjä yhteneväisyyksiäkin löytyy. Valkoinen väri mielletään usein puhtaaksi, viattomaksi ja se yhdistetään muun muassa neitseyteen. Useissa länsimaissa musta symboloi (valkoisen vastakohtana) likaisuutta ja syntisyyttä. (Hintsanen, 2000). Rölliin ja keijujen vaatteiden värimaailmojen avulla tuodaan esille ryhmien välistä eroavaisuutta. Kuten aiemmin mainitsin, tarkoitus on leikitellä kontrasteilla, hyvä ja paha, musta ja valkoinen, naiset ja miehet. Lambin ja Kallalin (1992, 43) mukaan vaatteiden muodolla voidaan ilmaista henkilön statusta ja arvoa tai *roolia* yhteisössä. Vaate kertoo aina jotain käyttäjästään. Se, miten viestiä tulkitaan, riippuu ympäröivästä kulttuurista. Puku on ollut aina oleellinen osa teatteriesitystä, koska ihmiset ovat hyviä ymmärtämään pukujen viestittämiä asioita (Bicât 2006,7). Heti kun näyttelijä tulee esiin, ennen kuin hän edes puhuu, yleisö on saanut paljon tietoa hahmosta. Puvun muodosta ja väristä se voi nähdä, onko hahmo tervetullut vai pelätty (Holt 1993, 7.) Pukeutumisesta voi käydä ilmi henkilön tausta, persoonallisuus, mielipiteet, arvot ja *asema* yhteisössä. Yhteisön ”hyväosaiset” tai johtavat hahmot erottuvat usein muista esimerkiksi siistimmillä vaatteilla tai muilla ulkoisilla vallan merkeillä.

Tähän osioon sisältyy myös vaatteiden *materiaali*. Kankaan kudokset tai pinta antaa sille sen omaperäisyyden: silkkinen ja satiinin naisellisuus, sametin ylellisyys ja säkkikankaan rujo luonnollisuus (Holt 1993, 38). Kevyt harsomainen kangas voi viitata hauraaseen ja hentoon persoonallisuuteen, jäykkä kova kangas kovaan persoonallisuuteen. Turkis voi viitata elämellisuuteen (Jaatinen 2000, 312). Keijujen on tarkoitus näyttää kauniilta, hennolta ja naiselliselta ja näitä ominaisuuksia voidaan tuoda esiin hyödyntäen edellä mainittua materiaalien persoonallisuutta. Samoin rölliin kohdalla voidaan hyödyntää materiaalien ”rujoutta” ja elämellisyyttä.

Esteettisyys (aesthetic)

Esteettisyys liittyy ihmisen haluun näyttää kauniilta. Vaatteiden, kuten kaikkien muidenkin asioiden, esteettisyys on sidoksissa ajan kulttuurisiin ihanteisiin. Teatterissa puku täyttää esteettisen arvonsa, kun suunnittelussa on otettu huomioon sen käyttäjä ja kun puku sopii kantajalleen. Puku on esteettinen, kun se sopii teoksen kokonaisuuteen eikä se vie tarpeettomasti huomiota. (Sotti 2008, 116.) Esteettisyysosiossa korostuu suunnittelijan oma näkemys. Se, mikä suunnittelijan mielestä on kaunista, eläimellistä tms., näkyy puvuista. Vaatteen esteettiset edellytykset sisältävät esimerkiksi *muodon*, *värin* ja pinnan kuvioinnin (Lamb & Kallal 1992, 43). Muotoilulla on käytettävissä vaikutuskeinoja, joilla voidaan tavoitella esteettistä vaikutelmaa: visuaalisia, teknisiä, materiaalin valintaan ja laatuun liittyviä jne. (mm. mittasuhteet, kontrastit, keveys, massiivisuus) (Anttila 1992, 167). Itse olen aina mieltänyt siron yläosan ja suuren alaosan naisiin ja naisellisuuteen ja vastaavasti leveän, voimakkaan yläosan ja pienemmän alaosan miehiin. Tämä johtuu varmasti tavasta, jolla piirroselokuviissa ja lasten ohjelmissa naisia ja miehiä on kauan kuvattu. Näissä ohjelmissa naiset näyttävät suurine helmoineen kolmiomaisilta, ja vastaavasti miehet ryhdikkäine olkineen kärjellään seisovilta kolmioilta. Tätä kolmiomaisuutta pyrin tuomaan myös keijuihin ja rölleihin. Myös *materiaalit* kuuluvat esteettisyysosioon. Holt (1993, 38) kehottaa yhdistämään erilaisia tekstuureja samaan vaatteeseen, rinnastamaan karkeita kohtia sileällä, kiiltäviä mattapintaisilla. Kahden tekstuurin käyttäminen vaatteessa elävöittää sitä huomattavasti. Rölleihin kaivattua resuisuutta voidaan korostaa kerroksellisuudella ja yhdistelemällä sekä patinoimalla materiaaleja. Kerroksellisuudella voidaan myös tuoda keijuihin keveyttä yhdistelemällä erilaisia ohuita materiaaleja. Kokovalkoinen asukin elävöityy, kun siihen lisätään erisävyisiä valkoisia ja pinnaltaan erilaisia kankaita.

Tein TIE-mallista sovelluksen, johon kokosin edellä mainitut esiin tulleet suunnittelu-prosessin lähtökohdat (kuvio 4).

KUVIO 4. TIE-malli. Soveltanut Hartikainen 2012

5 IDEOINTI JA LUONNOSTEN TEKO

Tehtävän määrittelyn jälkeen prosessimalli etenee alustavien luonnosten tekoon. Pukuluonnokset ovat kätevin kommunikointitapa (Holt 1993, 32). Aloin piirtää ensimmäisiä luonnoksia hahmoista keskusteltuani ohjaajan kanssa hänen toiveistaan ja mielikuvistaan. Kokosin sekä keijuista että rölleistä ideakollaasit, joita näytin ohjaajalle luonnosten ohella tuodakseni paremmin esille värimaailman ja tunnelman, joita hain. Kuvamateriaalin avulla visuaalisia ajatuksia on helpompi konkretisoida itselleen ja ohjaajalle. Kuvat toimivat myös keskustelun ja ideoinnin lähteenä (Valinen 2009, 35).

5.1 Ensimmäiset luonnokset

Aluksi rölleihin toivottiin eläimellisyyttä ja yhtenä ideana oli, että jokaisen hahmon perustana olisi jokin eläin, mutta tavoitteena ei kuitenkaan ollut maskottipuku. Tarkastelin eläinten kuvia eri kirjoista ja internetistä ja pyrin löytämään eri eläinlajien ominaispiirteitä, joita käyttää luonnoksissa. Ideakollaasiin (Kuva 4) keräsin mielestäni eläimellisiä elementtejä sekä mahdollisia materiaaleja kuten turkiksia.

KUVA 4. Rölliä ideakollaasi

Kollaasin keskellä oleva kuva neulotusta kettuhuivista oli mielestäni hauska, ja leikitelin ajatuksella tuoda eläintalja-asusteita mukaan puvustukseen hausalla tavalla. Kollaasin vasemmassa alakulmassa olevassa kuvassa (kolme eläinhahmoa) tulee myös hyvin esille idea eläinhahmoista ihmismäisissä vaatteissa. Idea oli hauska, mutta jostain syystä en ollut siitä kovin innoissani. Eläinhahmo pohjana -idea tuotti minulle vaikeuksia, enkä oikein päässyt sinuiksi asian kanssa.

Luonnoksia tehdessäni puvuista tuli mielestäni aina liian maskottimaisia, kuten karhumaisen hahmon luonnoksesta voi nähdä (kuva 5). Luonnoksessa näkyy kuitenkin myös elementtejä joista pidin kuten kyynär- ja polvisuojat sekä kerroksellisuus.

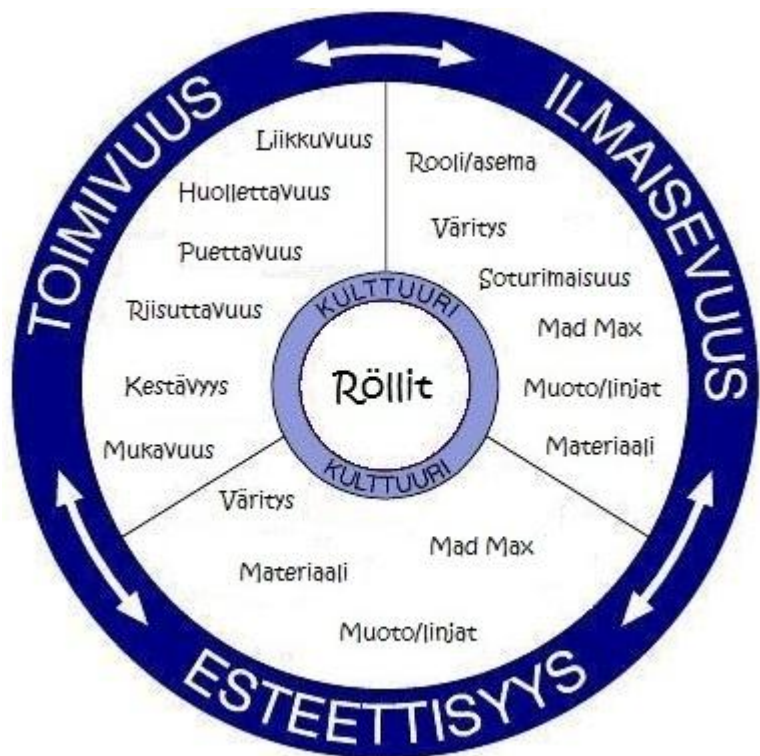
KUVA 5. Rölliluonnos, hahmon pohjana karhu.

Näyttäessäni luonnoksia ohjaajalle hän toivoi niihin "jotain lisää". Luonnos röllien kylänvanhimmasta (Kuva 6) oli kuitenkin tunnelmaltaan hyvä, ja hän sanoi pitävänsä erityisesti kuvan ”uhosta”.

KUVA 6. Rölliluonnos, Kylänvanhin

Alkuperäinen idea hieman hassuista ja eläimellisistä rölleistä oli muuttunut uhoaviksi satureiksi, ja nyt ohjaaja toivoi enemmän Mad Max -tyylistä puvustusta. Mad Max on elokuvatrilogia (1979–1985), jonka kaksi viimeistä osaa sijoittuvat ydintuhon jälkeiseen Australiaan. Tyyli, jota rölleihin kaivattiin, oli lähinnä näistä kahdesta viimeisestä osasta. Röllit olisivat pelottavan näköisiä, mutta uho olisi vain ulkokuorta ja todellisuudessa he ovatkin melkoisia pelkureita. Tämä ajatus tuli esille myös näyttelijöiden suunnalta, kun vierailin eräässä työryhmän tapaamisessa. Pidin tästä uudesta ideasta paljon enemmän kuin eläinhahmoista. Idean muuttuessa Rölleille määriteltäviä suunnittelun lähtökohtia piti täydentää, joten oli tarpeen tehdä heille oma TIE-sovellus (kuvio 5) sekä uusi ideakollaasi (kuva 7), johon hain soturimaista ja Mad Max – tyylistä tunnelmaa ja tummaa väritystä.

KUVIO 5. Röllien TIE-mallin uusi sovellus

KUVA 7. Mad Max-ideakollaasi rölleistä

Ohjaaja piti ideakollaasin (kuva 7) Mad Max -piirteistä, isoista hartioista ja erilaisista suojusta sekä repaleisuudesta ja kuluneista pinnoista. Itse pidin kollaasin kerroksellisuudesta ja ”kotitekoisen” näköisistä asusteista, jotka näyttävät, että ne olisi tehty satumanvaraisista tarvikkeista. Myös kollaasin värit ovat mieluisia, sillä värimaailma on yleisilmeeltään hyvin tumma, lähes musta, vaikka joukossa on muitakin värejä. Tätä seikkaa aion käyttää omissa luonnoksissani, sillä näin vaatteista tulee eläväisempi ja mielenkiintoisempi kuin kokomustasta puvustuksesta.

Ensimmäisiä luonnoksia tehdessäni pyrin olemaan miettimättä asujen toteutusta, sillä tämä olisi todennäköisesti rajoittanut minua, sillä voi olla, että omiin kykyihin ei varsinkaan näin ensimmäisessä projektissa aina usko, ja luonnostelu olisi ollut varovaista. Kuvan 8 luonnoksissa näkyvät tavoittelemani repaleisuus/resuisuus sekä idea siitä, että röllit ovat koonneet vaatteitaan muun muassa ihmisten varastoista tai pyykkinaruilta. Luonnoksessa, jossa röllillä on hännystakki ja silinterimäinen hattu, näkyy myös idea oman aseman ilmaisemisesta yhteisössä.

KUVA 8. Rölli-luonnoksia 1 ja 2

Luonnostelin myös erilaisia ”kotitekoisia” panssareita ja suoja (kuvat 9, 10) ideakollaasin mukaisesti. Tavoiteltu soturimaisuus ja toispuoleisuus tulee myös esille kuvissa. Leikittelin luonnoksissa hieman erilaisilla päähineillä, mutta päätin siirtää päähineasian myöhemmäksi, sillä kuulin, että lähes kaikille näyttelijöille olisi tulossa peruukit, mutta en tiennyt, millaisista peruukeista oli kyse.

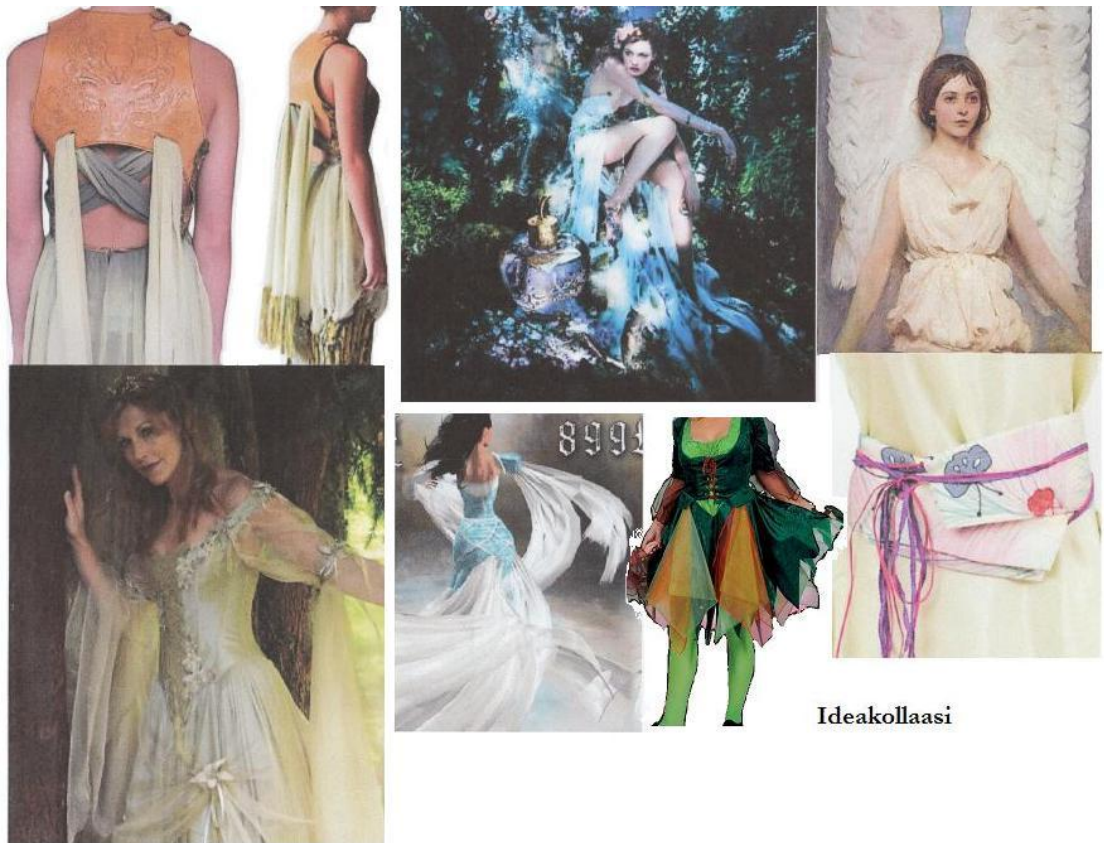
KUVA 9. Rölli-luonnoksia

KUVA 10. Rölli-luonnoksia

Keijujen kohdalla ei ollut mitään tyylillistä toivetta kuten rölliin kohdalla, vaan puvustuksen tulisi olla sellainen, että keijujen tullessa esiin yleisön reaktio olisi "voi, kuinka kauniita". Ohjaaja toivoi kuitenkin, että pyrkisin suunnittelussa pois vaatemaisuudesta. Toiveena oli myös, että kaikki nuoret keijut näyttäisivät yhtenäiseltä ryhmältä, mutta olisivat kuitenkin vähän erilaisia keskenään.

Keijujen kollaasia (kuva 11) kootessani löysin erään hajuvesimainoksen, joka oli tunnelmaltaan juuri sellainen, jota tavoittelin keijuille; herkkä ja kepeä, vaalea värimaailma ja kevyet materiaalit. Kokosin tämän kuvan ympärille lisää kuvia vaatteiden linjoista ja yksityiskohdista sekä mahdollisista asusteista.

Ideakollaasi

KUVA 11. Keijujen ideakollaasi

Näytin ensimmäisiä keijuluonnoksia ohjaajalle, ja hän ihastui niiden antiikinkreikkalaiseen tunnelmaan, vaatteiden toispuolisuuteen ja pehmeisiin laskoksiin (kuva 12). Myös runsas ja repaleinen helma oli hyvä.

KUVA 12. Keijuluonnoksia

Keijut tanssivat paljon, joten helman hulmuaminen korostaa hahmojen keveyttä. Sammalmainen vihreä hartiavaate (kuva 13) oli myös ohjaajan mieleen ja ajattelinkin käyttää tätä elementtiä enemmän tai vähemmän kaikissa asuissa, esimerkiksi leveinä, obimaisina vöinä tai säärystiminä. Obi on japanilaiseen asuun (esimerkiksi kimono) kuuluva, leveä vyö. Vihreä väri tuo lisäksi kontrastia kokovalkoisiin asuihin.

KUVA 13. Keijuluonnoksia2

Näyttäessäni luonnoksia ohjaajalle, tuli esiin toivomus, että vanhemmat keijut (esimerkiksi keijujen kylänvanhin) olisivat erilaisia kuin nuoret. Vanhemmat keijut saisivat olla ”uhkeampia” ja jäykempiä. Luonnostellessani näitä vanhempia hahmoja kehitelin keijuille eräänlaisen elämänkaaren, joka tulisi ilmi puvuissa. Nuoret keijut olisivat puhtaan valkoisia ja kepeitä ja helmat olisivat noin polvipituisia, ja vanhetessaan helmat pitenisivät, väri muuttuisi luonnonvalkoiseksi ja keijuista tulisi jäykempiä yleisilmeeltään. Vanhetessaan he alkaisivat ikään kuin juurtua maahan, mikä näkyisi esimerkiksi helmassa ruskean värisinä kangassuikaleina. Kerroin ideani ohjaajalle, ja hän tuntui pitävän ajatuksesta.

5.2 Lopulliset luonnokset

Kallalin & Lambin (1992, 44) mallissa ensimmäisten luonnosten jälkeen seuraa ideoiden karsinta ja jatkokehittelyvaihe. Siinä hyväksi todettuja ideoita työstetään edelleen

ja ei-sopivat ideat hylätään. Tässä vaiheessa jatkoin röllien asujen luonnostelua ja parantelin hyväksynnän saaneita luonnoksia.

5.2.1 Röllit

Röllien asujen idea muuttui ajan kuluessa eniten. Ensimmäisten ja viimeisten luonnosten välillä tapahtui muutoksia hassunhauskoista toheloista muka-pelottaviin satureihin. Kuten aiemmin mainitsin, lopulliset luonnokset ovat enemmän suuntaa-antavia kuin tarkkoja tavoitekuvia. Luonnokset toimivat apuna materiaalien ja asusteiden hankinnassa. Holt (1993, 69–70) kehottaa analysoimaan luonnoksia pohdittaessa, millaiset kankaat olisivat sopivia. Materiaaleja etsittäessä tehdään ehkä uusia löytöjä ja ideat saattavat muuttua. Alkuperäinen lista pitää kuitenkin prosessin hallinnassa. Lisäksi luonnokset, vaikka vain suuntaa-antavat, auttavat pitäytymään suunnitellussa värimaailmassa, jolloin puvustuksesta tulee yhtenäinen kokonaisuus.

Röllipeikko sai olla muita vaaleampi väritykseltään ja enemmän ”röllimäinen”, ei niinkään soturi niin kuin muut. Röllille suunnittelin ”olkapanssarin” vain toiselle olalle. Tämä ilmaisisi osaltaan sitä, että Rölli on hieman erilainen, haluaa olla soturi niin kuin muut mutta ei kuitenkaan ole sotaisa. Vaikka pyrinkin pois perinteisestä henkkelihousuröllistä, halusin silti Röllille jotain ”henkselimäistä” ja suunnittelin lisääväni pukuun laukun (kuva 14, nro 1), jossa Rölli voisi kantaa tavaroitaan, tai jonkinlaisen hihnan (nro 2) kulkemaan olan yli. Ruskean ja mustan värin lisäksi halusin lisätä Röllin asuun vihreää tuomaan väriä ja osaltaan yhdistämään Röllin keijuihin ja näin ilmaisemaan hänen perimmäistä haluaan tulla toimeen heidän kanssaan. Muille rölleille suunnittelin erilaisia suurehkoja olkatoppauksia/panssareita käyttäen muokattuja jääkiekkovarusteita. Mutta koska Rölli ei ole yhtä sotaisa kuin muut, päätin tehdä hänelle vain pienen toppauksen/panssarin toiselle olalle. Halusin Rölliin myös pientä toispuoleisuutta, joka onnistuisi helposti tällä ratkaisulla. Parhaiten tavoittelemani kerroksellisuus tuli esille vaihtoehdossa 1, jossa Röllillä on paita ja takki, kun taas vaihtoehdon 2 pelkkä paita ja housut saavat hahmon näyttämään hieman keskeneräiseltä. Röllin toteutettavaksi asuksi valittiin lopulta vaihtoehto 1 (kuva 14).

KUVA 14. Rölli-peikko

Riitasoinnun asua suunnitellessani pidin mielessäni määritellyt suunnittelun lähtökohdat ja soturimaisuuden, mutta leikittelin Riitasoinnun erilaisuudella. Riitasointu on muusikko, ekstrovertti hahmo, joten hain hänen asuunsa vaikutteita musiikkimaailmasta, lähinnä 1970-luvun alussa suosituksi tulleen Glam-rockin edustajien pukeutumisesta. Glam-rokkarit suosivat huomiota herättävää ja usein androgyynistä pukeutumisesta. Poimin vaikutteita myös 80-luvun pukeutumisesta kuten suurista olkatoppauksista ja punk-tyylistä. Riitasoinnun värimaailmaksi tuli ihan sattumalta, ikään kuin luonnostaan musta, violetti ja punainen. Ensimmäisessä vaihtoehdossa (kuva 15) hahmo näyttää liian ihmismäiseltä ja liian ”punkkarimaiselta”, mutta väritys on mieluinen. Olalla oleva toppaus/panssari oli hauskan näköinen, mutta melko huomaamaton.

KUVA 15. Riitasointu (luonnos)

Olin liian varovainen piirtäessäni, joten toista vaihtoehtoa (kuva 16) tehdessäni päätin lähestyä glam-rock -ideaa rohkeammin. Mieleeni tuli ajatus, että Riitasointu olisi ohimennen nähnyt jollain ihmisellä jalassa raidalliset housut ja olisi sitten halunnut itselleen samanlaiset. Suunnittelin hänelle siis housut, jotka näyttäisivät olevan tehty liian pienistä raidallisista housuista itse suurentelemalla. Erillisen olkatoppauksen/panssarin sijasta suunnittelin Riitasoinnulle 80-luvun innoittamana suuret hapsuolat, jolloin yläosassa olisi haluttua massiivisuutta, mutta soturimaisuus olisi vähäisempää. Koska Riitasointu on turhamainen hahmo, suunnittelin lisääväni hänen asuunsa pienen pussukan, jossa hän voisi kantaa haluamiaan esineitä. Sekä ohjaaja että hahmon näyttelijä pitivät enemmän vaihtoehdosta 2 (kuva 16) ja se oli mieluisin myös itselleni, joten se valittiin lopulliseksi malliksi.

KUVA 16. Riitasointu (luonnos 2)

5.2.2 Keijut

Keijujen pukujen kohdalla minulla oli selkeä visio, millaisia niiden tulisi olla, joten suunnittelu ja luonnosten tekeminen sujuivat helposti. Koska alkuperäiset luonnokset saivat jo ohjaajan hyväksynnän, en lähtenyt kehittämään ideaa kovin paljoa pidemmälle vaan tein hahmoista vain selkeämmät piirrokset sekä muutaman esimerkin siitä, kuinka hahmoihin saadaan hieman persoonallisuutta käyttämällä erilaisia asusteita (kuva 17) kuten koruja ja säärystimiä. Myös koreografi piti luonnoksista ja kertoi niiden sopivan hyvin hänen kehittämäänsä koreografiaan liehuvine helmoineen. Alkuperä-

räisissä luonnoksissa (kuvat 12, 13) näkyvä helman kevyt liukuvärjäys oli aluksi ohjaajan mieleen, mutta ajan kuluessa tämä idea karsiutui pois.

KUVA 17. Keijuja

Milli Menninkäisen puku on samanlainen kuin muidenkin nuorten keijujen eli yksiolkaiminen ja siinä on suuri, hulmuava helma. Millille suunnittelin kuitenkin vihreän hartiavaatteen (kuva 18), joka toisi Millin paremmin esille ryhmästä.

KUVA 18. Milli Menninkäinen

Mahti-Keijun ja toisen vanhemman keijun asuihin luonnostelin vain muutaman kuvan (kuva 19) ja selitin ohjaajalle ideani Keijujen elämänkaaresta. Molemmille hahmoille suunnittelin runsashelmaisen hameen, jossa olisi ”juurimaisia” kangassuikaleita ja helma olisi liukuvärjätty. Mahti-Keijulle valitsin väriksi ruskean, joka ilmaisisi sitä, että hän on alkanut hieman juurtua maahan. Lisäksi suunnittelin yläosaksi vihertävän liivimäisen vaateen, jossa on suuri pääntie, joka korostaisi hahmoon kaivattua uhkeutta. Liivin alle tulisi vielä luonnonvalkoinen paita. Toiselle vanhemmalle keijulle, Mummo-keijulle, väriksi valitsin harmaan, sillä ohjaaja toivoi hahmoon naavamaisuutta. Mummon hameen ”juuret” saivat olla pitkät, jopa laahaavat, jotta juurtuminen

korostuisi. Yläosaksi suunnittelin samantapaisen paidan kuin Mahti-Keijulla, mutta harmaan.

KUVA 19. Mahti-Keiju

6 LUONNOKSISTA LAVALLE

Lambin ja Kallalin (1992, 44) prosessimallissa siirrytään lopuksi toimeenpanovaiheeseen, jolloin aiemmissa vaiheissa tehdyt päätökset pannaan käytäntöön. Matka luonnoksista lavalle asti on pitkä ja vaativa prosessi. Tässä luvussa kerron puvustuksen toteutuksesta.

6.1 Materiaalien hankinta

Alusta asti oli selvää, että hankin mahdollisimman paljon materiaaleja kirpputoreilta ja muuten käytettyinä. Yksi syy tähän oli, että puvustuksen budjetti ei ollut suuren suuri, sillä teatteri toimii vielä niin sanotusti lainarahalla, ja kulut on pidettävä mahdollisimman pieninä. Toinen syy oli se, että mielestäni ei ole järkevää alkaa tehdä

kaikkia vaatteita alusta asti itse uusia materiaaleja käyttäen, kun valmiita vaatteita ja muita materiaaleja saa edullisesti ja ne ovat usein melko hyvälaatuisiakin. On myös ekologisempaa käyttää kierrätysmateriaaleja. Käytettyjen materiaalien käytössä on monia hyviä puolia. Niissä on usein mielenkiintoisia värejä ja kuvioita, ja ne ovat usein jo valmiiksi haalistuneita tai ”sisäänajettuja” ja vieläpä halpoja (Holt 1993, 70). Uusien materiaalien osto oli kuitenkin tarpeellista keijujen pukujen kohdalla, sillä tarvittavaa määrää samanlaista ja samanväristä materiaalia ei löytynyt kirpputoreilta. Yhtenä mahdollisuutena olisi ollut käyttää hääpukuja keijupukujen materiaalina, mutta näkemäni puvut olivat vääränlaista, liian raskasta ja jäykkää materiaalia, ja materiaalien erilaisuus näkyi liian selkeästi. Hääpuvut olisivat kuitenkin saattaneet toimia pienemmällä ryhmällä, jolloin materiaalien sekoittelua olisi voinut hyödyntää enemmän.

Tutkin keijujen pukuja varten paikallisen Eurokankaan kangasvalikoimia sekä selailin nettikangaskauppojen tarjontaa. Koetin etsiä kankaita, jotka olisivat hyvin laskeutuvia ja kevyitä. Tilasin Kangastori-nimisestä nettikaupasta muutamia kangasnäytteitä, koska materiaalien ominaisuuksia on milteipä mahdotonta saada selville pelkästään kuvista, vaan niitä on hyvä päästä itse hypistelemään. Päädyin tilaamaan nettikaupasta 25 metriä alennuksessa olevaa valkoista kangasta, jota myytiin nimellä ”Hieno popliini” (kuva 20). Kangas oli ohutta puuvilla-polyesterisekoitetta ja se laskeutui kauniisti.

KUVA 20. Kangasnäyte

Röllien vaatteisiin etsin materiaaleja pääosin kirpputoreilta. Etsin valmiita vaatteita ja kankaita, esimerkiksi verhoja ja lakanoita, joita voisin käyttää. Vaatteita keräsin materiaalien ja värien perusteella välittämättä suuremmin kokonumeroista, sillä tarkoituksena oli, että röllien vaatteet näyttäisivät siltä, että he ovat koonneet omat asunsa esi-

merkiksi ojasta tai kaatopaikalta löytyneistä vaatteista. Näin ollen vaatteet saivatkin näyttää siltä kuin niitä olisi suurennettu tai pienennetty hyvin huolimattomasti. Etsin materiaaleja myös Hasaniemen teatterin omasta pukuvarastosta, josta löysin muun muassa jääkiekkovarusteita (kuva 21), joita oli tarkoitus käyttää rölliin asuissa, ja erilaisia turkispaloja, muutamia kenkiä, hameet vanhemmille keijuille sekä leveitä kangasvöitä.

Kuva 21. Materiaaleja Hasaniemen varastosta

6.2 Puvustuksen toteutus

Jo hyvin aikaisessa vaiheessa minua pyydettiin puvustamaan muutama röllihahmo sekä yksi keiju näytelmän markkinointitarkoituksiin tarvittavaa kuvaa varten. En suunnitellut millekään mainoksen hahmolle erityistä asua, vaan kokosin muutaman asukokonaisuuden (kuva 22) jo hankituista muutamista materiaaleista sekä savonlinnalaisen harrastelijateatteri Teatterimyllyn pukuvarastosta lainatuista vaatteista.

KUVA 22. Asujen hahmottelua mainosta varten

Toimitin asukokonaisuudet Joensuuhun teatterin toimistolle etukäteen, sillä en itse ehtinyt osallistua kuvauksiin. Näyttelijät saivat itse valita mieleisensä vaatteet tarjoamistani vaihtoehtoista. Vaikka mainoskuvassa (Kuva 23) ei olekaan varsinaisia näytelmässä olevia asuja, siitä tulee hyvin esiin valmiin puvustuksen tunnelma ja värimaailma.

KUVA 23. Rölli (mainos)

Varsinaisten pukujen toteutus alkoi toukokuussa 2011 Savonlinnassa, jossa pystyin hyödyntämään Mikkelin ammattikorkeakoulun työskentelytiloja ja koneita. Tässä vaiheessa minulla oli apunani yksi harjoittelija. Kiersin kirpputoreilla keräten materiaaleja ja lajittelin ne sen mukaan, mikä sopisi millekin roolihahmolle. Aloin myös valmistaa ja muokata erilaisia olkatoppauksia ja ”panssareita”, joita oli tarkoitus tulla rölleille, sillä näin irtonaiset/lisäosat olisivat valmiina, jolloin ne voisi nopeasti kiinnittää valmistuviin rooliasuihin. Kesäkuussa työskentely siirtyi Joensuuhun, jossa sain puvuston työskentelytilaksi yhden huoneen Nuorisoverstaalta sekä luvan käyttää nuorisoverstaan tekstiilipuolen koneita.

Röllin asun pohjaksi löysin kirpputorilta mustan rennon puvun (housut ja takki). Suurensin housut ja takin näyttelijän mittoja vastaavaksi hyvin ronskisti, sillä ideana oli, että vaatteet näyttävät hieman hutiloiden muokatuilta. Tarkoitukseni oli vaalentaa vaatteet kloriitilla, sillä en halunnut Röllille mustia vaatteita. Upotin osan housujen toisesta lahkeesta kloriittiveteen nähdäkseni, kuinka hyvin väriä saa poistettua. Totesin, että jo melko lyhyellä liotuksella väri muuttui huomattavasti (kuva 24), joten upotin seuraavaksi takin kloriittiliuokseen. Annoin osan materiaalista nousta pinnalle ja liikuttelin vaatetta liotuksen aikana hyvin vähän, jotta tuloksena olisi epätasainen väri (kuva 25). Päätin olla vaalentamatta housuja enempää kuin testaamani lahkeen verran, sillä pidin niiden pienestä ”toispuoleisuudesta”. Toispuoleisuutta korostin pukemalla Röllille säärystimen vain toiseen jalkaan. Ohjaajakin piti tästä yksityiskohdasta, sillä se toi persoonallisuutta hahmoon.

KUVA 24. Röllin housut

Ensimmäisessä sovituksessa katsoin, että vaatteet ovat sopivat ja etteivät ne haittaa liikkumista. Sovituksessa merkitsin takkiin muun muassa ”olkapanssarin” paikan, ja kuinka paljon hihaa lyhennetään. Sovituksen jälkeen vaatteita alettiin patinoida ratkomalla saumoja ja tekemällä vaatteisiin reikiä. Ratkoin myös takin kauluksen pois ja lyhensin hihoja niin, että ne näyttäisivät repeytyneiltä. Toiselle olalle kiinnitin olkatooppauksista tehdyn ”olkapanssarin” (kuva 25). Myöhemmin lisäsin muun muassa kaulukseen ja taskunsuihin ruskeaa väriä tehdäkseen takista likaisen ja kauan käytetyn näköisen. Röllin kengiksi löysin kirpputorilta lähes uudet vihreät kalastuskengät, jotka patinoitiin kuluneen näköisiksi. Kengät annoin jo varsin aikaisessa vaiheessa käytettäväksi harjoituksiin, jotta niihin ehtisi tottua ja että niistä tulisi käytetyn näköiset.

KUVA 25. Röllin takki

Riitasoinnulle halusin ehdottomasti luonnoksessa (kuva 16) näkyvät raidalliset housut. Kirppu-torilta löysin valkeat housut, joissa oli ohuita mustia raitoja. Holt (1993, 82) toteaa, että pukusuunnittelija oppii nopeasti näkemään vanhojen vaatteiden potentiaalin. Juuri näin kävikin kyseisten housujen kohdalla. Housut olivat aivan liian pienet ja väärän väriset, mutta näin, että niistä saisi juuri oikeanlaiset housut tekemällä muutamia muutoksia. Suurensin housut oikean kokoisiksi ompelemalla niihin kiiloja kirpputorilta löytyneistä kankaista. Kiilojen avulla housuihin tuli myös pussihousumaista muotoa, jota olin alun perin suunnitellutkin. Tein housuista violetti-musta raidalliset

maalaamalla ne kangasväreillä housuissa jo valmiiksi olevien raitojen mukaan (kuva 26).

KUVA 26. Riitasoinnun housut

Riitasoinnun aluspaidan (kuva 27) tein kirpputorilta löytyneestä pitkästä hameesta. Tein paidan ilman kaavoja vain hahmottelemalla haluamani muodon näyttelijän mittojen mukaan kaksinkertaiselle kankaalle ja leikkaamalla palat sen mukaan. Yksinkertaisen paidan etu- ja takaosa ovat samanlaiset, vain pääntie on etukappaleella syvempi.

KUVA 27. Riitasoinnun paidat

Hapsuolkaisen päällyspaidan (kuva 27) tein joustavasta musta-kultaisesta ”reiällisestä” kankaasta. Myös päällyspaita tehtiin samalla lailla ilman kaavoja kuin aluspaitakin, mutta hieman erimuotoiseksi. Päällyspaidan olat ovat pitemmät muodostaen näin pienen hihan, ja samalla saatiin myös tilaa, johon ommella hapsut. Pääntie on myös paljon syvempi kuin aluspaidassa jatkuen miltei vyötärölle asti. Olan hapsut tein leikkaamalla ylijääneestä paitakankaasta sekä muutamasta muusta materiaalista noin 3 cm levyisiä ja noin 30 cm pituisia suikaleita ja ompelemalla ne paidan olkiin. Puin paidan mallinukan päälle nähdäkseni, miltä olat näyttävät. Lisäsin toiselle olalle kokeeksi olkatoppauksen, ja mielestäni se kohotti olkaa juuri sopivasti, joten päätin lisätä toppaukset molemmille puolille. Paidan ollessa nuken päällä huomasin, että olat hapsuineen olivat melko painavat ja paita oli pudota nuken päältä sillä syvä pääntie ei pitänyt olkia paikallaan. Ompelin paidan pääntielle niskan puolelle joustamattoman kangassuikaleen estämään pääntien venymistä ja pitämään olat paikallaan.

Halusin Riitasoinnulle asuun jonkin kirkkaan väripilkun, joten lisäsin asuun luonnoksessakin näkyvän punaisen vyön. Näyttelijä toivoi kaulaansa jonkinlaista huivia tai korua, jota hänen hahmonsa voisi hypistellä. Löysin kirpputorilta monikerroksisen näköisen ketjukaulakorun, jossa oli lisäksi erivärisiä tähtihelmiä. Koru korosti hahmon hienostelevaa muusikkopersonaa ja oli näyttelijälle hyvin mieluinen. Kengiksi löysin tennarit, jotka spraymaalasin mustiksi.

Milli Menninkäisen asun pohjaksi tuli samanlainen yksiolkaiminen valkoinen mekko kuin muillekin keijuille. Mekko on hyvin yksinkertainen malliltaan ja siinä on vyötärösauma (kuva 28). Helmaan ommeltiin 5-6 kiilaa antamaan siihen runsautta. Olin jaotellut näyttelijät ryhmiin mittojen mukaan ja kaikki mekot oli tehty samalla kaavalla neljässä eri koossa näiden ryhmien mukaisesti. Mekkoja sovittaessani muotoilin mekon näyttelijän yllä oikeaan kokoon. Pyysin näyttelijää myös tekemään kokeeksi muutamia tanssiliikkeitä, jotta näkisin, miten niiden tekeminen asussa onnistuu.

KUVA 28. Keijujen mekko

Ingham (1992, 164) kehottaa seuraamaan harjoituksia aina, kun mahdollista. Näin mahdolliset pukuihin vaikuttavat ongelmat voidaan huomata aikaisessa vaiheessa. Harjoituksia seuratessani panin merkille, kuinka paljon keijujen näyttelijät kumartele-
vat (kuva 29) ja tekevät suuria liikkeitä, kuten nostavat käsiään (kuva 30).

KUVA 29. Keijuja harjoittelemassa

KUVA 30. Keijuja tanssiharjoituksissa

Yksiolkaiminen puku oli tällöin hieman haastava, sillä iso pääntie liikkui välillä liikaa. Näyttelijät ehdottivat yhtenä vaihtoehtona toista olkainta ja mietin itsekkin samaa. Päälysmekon alle lisäsin spagettiolkaintopista ja hameosasta muodostetun alusmekon, jolloin päälysmekon mahdollisesti valahtaessa alla olisi jotain peittävää. Rintaliivien olkaimen näkyminen ei myöskään ollut tällöin häiritsevää. Päälysmekon kangas oli lisäksi melko läpikuultavaa, joten alusmekko oli ihan perusteltu päätös. Näyttelijät saattoivat myös riisua päälysmekon pois tauoilla suojaten sitä näin likaantumiselta esimerkiksi syödessä. Harjoituksissa huomasin myös, että keijut muun muassa hyppiivät, pyörivät ja osa teki jopa vaijeritemppuja, jolloin leveä helma hulmuu paljastaen liikaa. Tämän vuoksi keijuille hankittiin mekkojen alle valkoiset pyöräilyshortsit, jolloin näyttelijöiden ei tarvinnut varoa liikkeitään.

Vöiksi keijuille tehtiin teatterin varastosta löytyneiden muutaman vyön mukaisia, noin 10 cm leveitä suoria kangasvöitä parista erisävyisestä vihreästä. Vyöt suljettiin takaa tarranauhalla. Lisäksi teimme apulaiseni kanssa kapeampia vöitä. Ostimme kirpputorilta monta kerää erisävyisiä vihreitä matonkuteita ja letitimme niistä pitkiä naruja samalla, kun seurasimme harjoituksia. Näitä nauhoja annettiin sitten näyttelijöille ja he saivat itse sitoa ne, kuinka halusivat. Näin keijuihin saatiin persoonallisia eroja. Kengiksi keijuille löysin kirpputorilta monta paria hyvälaatuisia tanssijoille ja voimistelijoille tarkoitettuja valkoisia tossuja, jotka olivat tanssia harrastavien näyttelijöiden palautteen mukaan erittäin hyvät jalassa. Näitä tossuja ei kuitenkaan riittänyt kaikille, joten lopuille etsin ballerinatyyllisiä kenkiä ja tarvittaessa maalasin ne valkoisiksi.

Kuten aiemmin mainitsin, Mahti-Keijun ja Mummo-Keijun hameiksi löysin Hasanie-
men teatterin varastosta valkoisia huovutettuja villahameita. Hameet olivat täyskello-

ja, joten ne olivat hyvin runsaan näköiset. Koska Mahdista oli tarkoitus tehdä ”uhkea”, harjoittelijani valmisti rintatoppaukset käyttäen pohjana valkoista toppia, johon kiinnitettiin kerroksittain ohutta vanulevyä ja lopuksi vanu peitettiin trikoolla, jotta lopputulos olisi sileä. Liivin ompelin silitettävällä tukikankaalla tuetusta valkoisesta lakanakankaasta, jolloin siitä tuli sopivan jäykän tuntuinen. Liivin alle tuleva paita löytyi kirpputorilta. Paidan helman oli alun perin tarkoitus tulla hameen päälle peittäen hameen vyötäröllä olevan kiinnityksen, mutta sovituksessa (kuva 31) huomasin, että paita latistaa hameen muhkeutta. Hameen vyötärön kiinnitys piilotettiin ompelemalla liivin alareunaan kangassuikaleita. Sovituksessa huomasin myös rintatoppausten olevan liian isot ja näyttelijä sanoi niiden tuntuvan hieman epämukavilta. Toppauksista poistettiin hieman vanua ja ne muotoiltiin uudelleen, jolloin lopputulos oli luonnollisemman näköinen ja paidan vesiputousmainen kaulus laskeutui myös kauniimmin.

KUVA 31. Mahti-Keijun vaatteiden sovitus

Näyttelijä toivoi jotain käsivarsiensa peitoksi, sillä paidassa oli lyhyet hihat. Aiemmin kirpputoreja kierrellessäni olin löytänyt pienen luonnonvalkoisen läpikuultavan verhon, joten päätin käyttää sitä hartiahuivina Mahdille. Huivi kiinnitettiin edestä piiloon jäävällä hakaneulalla ja kiinnityskohtaan laitettiin vihreäsävyinen suuri hiuskoriste ikään kuin kiinnityssoljeksi. Hameen helmaan molemmille vanhemmille keijuille ommeltiin eripituisia valoverhosta leikattuja kangassuikaleita, Mahdille erisävyisiä

valkoisia ja Mummolle harmaansävyisiä. Lisäksi Mummo-Keijun hameen suikaleista tehtiin huomattavasti pitempiä, jolloin ne raahautuivat hahmon perässä keräten maasta lehtiä ja havunneulasia. Tämä seikka korosti mielestäni juurtumisideaa erittäin hyvin. Suikaleiden kiinnityksen jälkeen liukuvärjäsin hameiden helmat.

Olin aiemmin nähnyt värejä suihkuttamalla tehtyjä liukuvärjäyksiä ja halusin kokeilla tätä tekniikkaa keijujen hameisiin. Sekoitin suihkepullossa vettä ja kangasväriä kunnes sain haluamani värin ja tein värjäyskokeilun valkoiseen kangaspalaan (kuva 32).

KUVA 32. Liukuvärjäyskokeilu

Olin tyytyväinen lopputulokseen ja päätin käyttää tekniikkaa hameisiin. En kiinnittänyt väriä millään tavalla ja huuhdellessani kokeilutilkun sen väri haaleni huomattavasti. Hameita ei todennäköisesti tulisi pesemään esityskauden aikana, joten en ollut huolissani värien pysyvyydestä, vaikka en kiinnittäisi värejä ohjeiden mukaan. Levitin hameet nuorisoverstaan pihalle nurmelle ja suihkutin väriä kerroksittain vaihtelevalla etäisyydeltä liukuväriefektin aikaansaamiseksi (kuva 33). Mielestäni lopputuloksesta tuli jopa odotettua paremman näköinen ja väri voimistui helmaa kohti saumattoman näköisesti.

KUVA 33. Mummo-Keijun värjätty hame

Mahti-Keijun liivin reunoihin ja kaikkiin pystysaumoihin lisäsin väriä pyyhkimällä niiden yli väriin kastetulla paperilla. Näin valkoinen liivi erottui muista vaatteista paremmin. Mahti-Keijun näyttelijä pyysi jonkinlaista päähinettä tai pantaa otsalleen korostamaan hänen hahmonsa johtaja-asemaa. Myös Mummon näyttelijä kaipasi pantaa, joten hankin molemmille ohuet hiuspannat, jotka he voisivat asettaa otsalleen. Tämä pieni yksityiskohta vaikutti suuresti kokonaisuuteen, joten tästä opin, että pieninkin yksityiskohta voi toisinaan olla juuri se, mitä kokonaisuus tarvitsee. Valmiit asut (kuva 34) olivat näyttäviä kokonaisuuksia ja mielestäni onnistuin niissä hyvin.

KUVA 34. Mahti-Keiju ja Mummo-Keiju

6.3 Harjoitukset ja toriesiintyminen

Sitä mukaa kun vaatteita tai vaatteiden osia alkoi valmistua, vein niitä harjoituksiin, jotta näyttelijät voisivat alkaa totutella pukuihinsa, ja että itse näkisin, miltä puvut näyttävät oikeassa ympäristössä. Harjoitusaikataulujen kanssa oli ongelmia, eikä näytelmän läpimenoja tai varsinaisia pukuharjoituksia oikeastaan ollut ennen ensimmäistä avointa harjoitusta. Pystyin kuitenkin tarkastelemaan vaatteita harjoituksissa, joihin olin niitä vienyt, vaikka kaikilla ei roolivaatteet olleetkaan päällä (kuva 35).

KUVA 35. Keijuja ja röllejä harjoituksissa

Hieman ennen ensi-iltaa sain tiedon, että Joen kulttuuritorin avajaisissa 29.6.2011 esitettäisiin pieni pätkä Röllin ja metsänhenki -näytelmästä, joten muutama keiju ja rölli tarvitsisi asunsa silloin. Vaatteet eivät olleet vielä valmiina ja aikaa esiintymiseen oli vajaa kaksi päivää, joten keskityin työstämään vain vaatteita, jotka tulisivat lavalle. Vaikka vaatteet olivat vielä tavalla tai toisella keskeneräisiä, tässä lyhyessä esityksessä sain mahdollisuuden tarkastella asuja lavalla ja myös yleisön reaktioita. Samoin kuin harjoituksia seurattessani tein myös esitystä katsellessani muistiinpanoja sekä parannusta kaipaavista asioista että puvustuksen hyvistä osista, joille ei tarvitsisi enää tehdä mitään. Röllin pieni olkapanssari ei ollut hyvännäköinen kauempaa katsottuna eikä se erottunut tarkoitetulla tavalla (kuvat 35 ja 36). Lisäksi takki näytti hyvin niukalta, vaikka sen oli tarkoitus näyttää hieman liian suurelta Röllille. Riitasoinnun päällyspaita ei pysynyt kunnolla paikallaan, vaan toinen hapsuolka valahti helposti liian taakse tai kokonaan olalta. Riitasoinnun housuja ei ollut ehditty sovittaa ollenkaan ennen esitystä, joten vaatteita tapahtumapaikalle viedessäni jännitin niiden sopivuutta. Onneksi housut olivat pienellä vyötärökuminauhan kiristämällä juuri sopivat. Röllin vaatteet olivat vielä tässä vaiheessa viimeisiä yksityiskohtia vailla ja liian siistejä, mutta näin kuitenkin, että liikkeiden tekeminen vaatteissa onnistui hyvin ja yleisilmeeltään ja värimaailmaltaan ne sopivat hyvin yhteen.

KUVA 36. Röllejä torilavalla

Keijujen asut näyttivät liian yksinkertaisilta (Kuvat 35 ja 37). Olin jo aiemmin suunnitellut lisääväni mekkojen helmaan kangassuikaleita luomaan kerroksellisuutta/ liehuvuutta, ja nähtyäni vaatteet lavalla varmistuin, että asut todella tarvitsevat jotain lisää. Milli erottui lavalla melko hyvin muista keijuista, mutta se johtui lähinnä siitä, että hän oli lähes ainoa, jolla oli jo vaalea peruukki, jollainen kaikille keijuille oli tarkoitus tulla. Lisäksi näyttelijä oli sitonut vihreitä nauhoja eri tavalla kuin muut. Totesin, että Millin asua olisi hyvä muokata jotenkin, että hän eroaisi muista enemmän. Keijujen mekkojen pääntiet olivat liian suuria, jolloin olkaimettoman puolen ”ylimääräinen” kangas jäi rumasti irrallisen näköiseksi (kuva 35). Lisäksi vaate näytti valahtavan liian alas näyttelijöiden tanssiessa (kuva 37). Päätin lisätä kuminauhaa pääntielle, olkaimettomalle puolelle, pitämään sitä paremmin paikallaan.

KUVA 37. Keijuja torilavalla

Kokonaisuutena molemmat ryhmät näyttivät hyviltä pienestä keskeneräisyydestä huolimatta. Ohjaaja kertoi myös olevansa tyytyväinen vaatteisiin. Vaikka toriesiintyminen tuli erittäin lyhyellä varoitusaajalla ja aiheutti hieman lisästressiä, oli se mielestäni erittäin hyvä tilaisuus puvustuksen tarkasteluun. Asuista saa aina paremman kokonaiskuvan, kun ne näkee yhdessä lavalla.

6.4 Puvustuksen viimeistely

Kulttuuritorin avajaisissa pidetyn esityksen jälkeen vein vaatteet takaisin työhuoneelle ja keskustelin apulaiseni kanssa esityksestä tekemistämme huomioista. Mielestäni oli tärkeää ottaa suunnittelu- ja valmistusprosessissa huomioon työryhmäni muiden jäsenten taidot. Kuten Ingham ja Covey (1992, 126) teoksessaan mainitsevat: ”Työryhmän jäsenet käyttävät taitojaan luovasti, ja hyvä pukusuunnittelija kuuntelee myös työryhmänsä ehdotuksia.” Projektissani apulaiseni, aluksi kaksi ja myöhemmin yksi, olivat korvaamaton apu suuren työmäärän takia ja sain heiltä myös hyviä ideoita pukuihin. Ongelmakohtista on hyödyllistä keskustella muiden kanssa, sillä saman asian kanssa kauan työskennellessä voi tulla sokeaksi tietyille asioille.

Sekä ohjaaja että koreografi esittivät toiveen, että keijuilla olisi käsissään esim. jotain ohutta kangasta, sillä keijut tekivät tanssiensa paljon liikkeitä käsillään. Päätin lisätä pukuihin sifongista tehdyt ohuet nauhat ”siiviksi”. Nauhojen toinen pää kiinnitettiin

pukuihin kainaloiden alle (kuva 38) ja toiseen päähän ommeltiin pieni kuminauhaleikki, jonka voi pujottaa sormeen. Keijut saattoivat näin irrottaa nauhat tarvittaessa, esimerkiksi tehdessään temppuja vaijerilla, jolloin ylimääräiset nauhat käsissä saataisivat tarttua kiinni vaijeriin. Pukujen helmoihin ommeltiin erilaisista ja erisävyyisistä ohuista valkoisista kankaista leikattuja kiiloja (kuva 38). Kiilat ommeltiin saumoihin kiinni vain osittain, jolloin ne liikkuivat ilmastavasti. Tämä toi pukuihin elävyyttä ja kerroksellisuutta, ja helmat liikkuivat tuulessa kauniisti jopa silloin, kun näyttelijät eivät liikkuneet.

KUVA 38. Valmiita keijupukuja

Millin näyttelijä toivoi asustaan tyköistuvampaa kuin alun perin suunniteltu väljä puku. Pukua muokattiin istuvammaksi ja toiseen sivusaumaan lisättiin piilovetoketju, sillä pukua ei enää saanut muokkausten jälkeen puettua ilman vetoketjua. Hän ei myöskään halunnut leveää vihreää vyötä, sillä hän ei tuntenut oloaan mukavaksi käyttäessään sitä. Tein Millille luonnoksessa näkyvän yksinkertaisen vihreän hartiavaatteen satiinimaisesta kankaasta. Kun vein vaatteen harjoituksiin kokeiltavaksi, se näytti hyvin irtonaiselta ja teki asusta tunkkaisen. Hartiavaate peitti päällysmekon yläosan kauniin linjan ja se päätettiin jättää kokonaan pois. Alun perin oli tarkoitus, että kaikille keijuille tulisi trikoorannekkaita ja -säärystimiä, mutta ohjaajan mielestä asut olivat kauniimmat ilman näitä asusteita. Myös omasta mielestäni ne rikkoivat kokonaisuutta liikaa, joten ne jätettiin pois. Ainoastaan Millille jätettiin vihreä trikookäsine (kuva 39) toiseen käteen. Käsine tekee Millistä hieman erilaisen kuin muut keijut ja peittää

lisäksi tukisiteen, jota näyttelijä käyttää suojatakseen kättään vaijerilta nostokohtauksissa.

KUVA 39. Milli Menninkäinen

Röllin olkapanssarin vaihdoin muhkeaan turkiskaulukseen, joka olikin paljon parempi vaihtoehto ja näytti peruukin kanssa hyvältä (kuva 40). Koska takki näytti päällä liian niukalta, suurensin takkia avaamalla takasauman ja ompelemalla sen umpeen huolimattoman näköisesti asetelluilla kangaspaloilla. Eräessä esityksessä takki repeytyi hartioilta keskitakasauman kohdalta, mutta sekä minä että näyttelijä olimme sitä mieltä, että repeytynyt takki sopii todella hyvin Röllin nuhjuiseen olemukseen. Lisäksi repeytynyt sauma antoi runsaasti liikkumistilaa. Vahvistin repeämän alkamis- ja loppumiskohdat ompelemalla niihin tilkkuja, jottei takki repeytyisi enää enempää. Röllin näyttelijä toivoi housuihinsa henkseleitä, sillä housut tuntuivat putoavan hänen tehdesään kuperkeikkoja ja pyöriessään maassa. Vyötärönauhaan ommeltiin nappeja, joihin nappihenselit voitiin kiinnittää. Hän ei halunnut ”nipsuhenskeitä”, koska ne eivät

pysy niin hyvin paikoillaan. Hasaniemen pukuvarastosta löysin ison kassillisen nappihenkseleitä edellisvuoden Ulvova Mylläri -näytelmän vaatteiden joukosta. Näitä henkseleitä jaettiin myös muille niitä kaipaaville rölleille. Olin suunnitellut Röllille kaulaan huivin, mutta näyttelijästä se tuntui ahdistavalta, joten lopullisesta asusta huivi jätettiin pois.

KUVA 40. Röllipeikko

Kulttuuritorin avajaisissa pidetyssä esityksessä huomasin, että Riitasoinnun paidan hapsuolat eivät pysyneet paikoillaan vaan valahtivat pois olkapäiltä. Päätin ommella alus- ja päällyspaidan olkapäiltä yhteen, jotta näin ei enää tapahtuisi. Näyttelijäkin kertoi pitäneensä tästä ratkaisusta. Riitasoinnun housujen kiiloihin käyttämäni kirpputorilta löydetty kangas osoittautui hyvin hauraaksi ja repeili jo muutaman käyttökerran jälkeen, joten ompelin niiden tilalle uudet vahvemmasta kankaasta tehdyt kiilat. Riitasointu keräilee esityksen aikana kukkia keijujen kylästä. Näyttelijä pyysi päähänsä jonkinlaista pantaa tai huivia (kuva 41), johon hän voisi kiinnittää keräämiään kukkia.

KUVA 41. Rölli Riitasointu

6.5 Materiaalien muokkaus

Aluksi tarkoitukseni oli hyödyntää puvustuksessa runsaasti erilaisia materiaalinmuokkauskeinoja, mutta melko tiukan aikataulun vuoksi tästä ideasta jouduttiin tinkimään. Materiaalien muokkaus rajoittui lähinnä pienimuotoiseen värjäykseen ja patinoimiseen. Loppujen lopuksi patinoinnille ei ollut edes suurempaa tarvetta, sillä varsinkin röllit muun muassa istuvat ja pyörivät maassa (kuva 42) niin, että jo ensimmäisten käyttökertojen jälkeen vaatteet näyttivät kauan käytetyiltä ja likaisilta.

KUVA 42. Painivia röllejä

Vanhempia keijuja lukuun ottamatta keijupukujen oli tarkoitus näyttää puhtailta, joten niitä ei patinoitu ollenkaan. Huomattavimmat muokkaukset tehtiin kengille, joita maalattiin tarpeen mukaan valkoisiksi. Keijut saivat yksilöidä asujaan vihreillä vöillä ja letitetyillä nauhoilla sekä haluamillaan asusteilla, esimerkiksi kukilla (kuva 43).

KUVA 43. Keijuja

Röllien vaatteita patinoitiin hieman esimerkiksi ratkomalla saumoja, repimällä ja raastamalla pintoja ja tekemällä reikiä sekä sotkemalla vaatteisiin kangasväriä. Riidankylväjä Röllin, röllien kylänvanhimman ja Juoppo-Röllin verkkopaidat värjättiin mustiksi. Jääkiekkovarusteet (kolmet hartiapanssarit) maalattiin mustiksi spraymaalilla ja lopuksi ne päällystettiin kangaspaloilla ja turkiksella. Myös röllien kenkiä maalattiin tarpeen mukaan mustiksi.

Kehotin röllien näyttelijöitä kehittämään asujaan omanlaisekseen esimerkiksi lisäämällä asusteita, ja muutama näyttelijä innostuikin muokkaamaan asuaan. Varsinkin Ninja-Röllin ja Rantanplan-Röllin (kuva 44) näyttelijät olivat innoissaan mahdollisuudesta kehittää omaa asuaan. Ninja-Röllille annoin kuitenkin rajoitteeksi, että asusteiden tai muiden lisäysten tulisi mielellään olla mustia, sillä halusin pitää Ninjan puvun kokonaan mustana.

KUVA 44. Ninja-Röllin ja Rantanplan-Röllin

7 ARVIOINTI

Omassa projektissani arviointi tehdään vasta toimeenpanon jälkeen, mikä poikkeaa hieman Lambin ja Kallalin (1992) prosessimallista. Tässä luvussa arvioin puvustusprosessin lopputulosta, ja kuinka hyvin TIE-mallissa määritellyt suunnittelun lähtökohdat toteutuvat. Lisäksi perehdyn ohjaajalta saamaani suulliseen palautteeseen sekä näyttelijöiltä saamaani kirjalliseen (liite 2) palautteeseen.

Puvustuksessa oli tarkoitus leikitellä kontrasteilla kuten väreillä, muodoilla ja materiaaleilla. Mielestäni valmiissa puvustuksessa kontrastit varsinkin värityksen ja vaatteiden linjojen suhteen toteutuivat hyvin ja tarkoitettulla tavalla. Kohtauksissa, joissa röllit ja keijut olivat yhtä aikaa lavalla (Kuva 45), ryhmien eroavaisuus tuli erityisen hyvin esille. Keijut olivat puhtaita, vaaleita hahmoja, jotka olivat siluutiltaan siroja puvun volyymin keskittyessä alaosaan laajan helman ansiosta. Röllit taas olivat tummia

ja resuisia, ja hahmojen siluetti oli kärjellään seisovan kolmion tapainen suurimman massan keskittyessä hartioihin ja ylävartaloon. Omissa erillisissä ryhmissään keijut ja röllit näyttivät kuin eri maailmoista tulleilta.

KUVA 45. Keijut ja röllit yhdessä

7.1 Keijut

Toimivuus (funktionaal)

Toimivuuden osalta keijujen puvut olivat pääosin onnistuneet. Palautteen mukaan puvuissa oli helppo liikkua: *"puvut olivat todella kauniit, helpot tanssiessa ja muutenkin tosi fabulous keijumaiset"* ja *"Puvuilla oli hyvä liikkua."* Pukujen materiaalit vaikuttivat osaltaan mukavuuteen ja vaatteiden liikkuvuuteen. Palautteista käy ilmi muun muassa vanhempien keijujen pukujen kuumuus: *"Toppaukset ja villakangashame helteellä melko kuumat."* sekä nuorempien keijujen pukujen materiaalin huono hengittävyys: *"Ainoa parannus mitä keksimme oli kangas. Se ei oikein hengitä, ja aiheuttaa joillekin (minulle) iho-ongelmia hikeentyessään."* Kankaan joustamattomuus oli myös yksi palautteista esille tullut seikka: *"Millin asu oli onnistunut. Korjaukset oli hyviä. Toki jos oltais tehty erilaisesta (hieman joustavasta) materiaalista niin olis saatu tyköistuvammaksi."* Pukuja varten hankkimani kangas oli mielestäni hyvännäköistä ja liikkui kauniisti, mutta en luultavasti valitsisi samaa kangasta enää uudelleen. Mekko-

jen helmoihin kangas oli oikein toimiva, mutta joustavampi materiaali olisi ollut yläosaan parempi vaihtoehto.

Puettavuus ja riisuttavuus oli puvuissa helppoa, molemmat kerrokset (päällys ja alusmekko) sai puettua helposti pään yli pujottamalla. Yhdellä keijun näyttelijällä tosin oli vaikeuksia päällysmekon riisumisessa. Hän kuitenkin sai apua muilta näyttelijöiltä ja muutenkin he auttoivat toisiaan valmistautumisessa. Näyttelijöiltä saamani palautteen mukaan *"Vihreillä nyöreillä sai yksilöityä omaa tyyliä"*. Muutaman kerran näyttelijät hukkasivat nauhojaan ja niitä jouduttiin tekemään lisää. Pohdin nauhojen kiinnittämistä osittain asuihin säilyttämisen helpottamiseksi, mutta silloin näyttelijät eivät olisi voineet enää sitoa nauhoja vapaasti eri tavoin. Millin näyttelijäkin mainitsi tästä asiasta palautteessaan: *"tietty jos olis olleet mekkoon valmiiks kiinnitettynä niin se olis ollu kaikkein kätevintä, mut toisaalta sai sit mielensä mukaan niitä asetella."*

Huollettavuus, helppohoitoisuus ja *kestävyys* olivat asioita, jotka olivat erityisen tärkeitä, sillä esityksiä oli paljon ja teatteriympäristö oli vaativa. En ollut varma, miten puvut kaikkine sattumanvaraisista materiaaleista tehtyine liehukkeineen ja "siipineen" käyttäytyisivät pesukoneessa, joten ohjeistin näyttelijöitä joko pesemään puvut käsin tai varovasti koneessa. Sekä kirjallisen että suullisen palautteen mukaan pukujen puhdistaminen oli kuitenkin helppoa: *"Keijumekot <3 pysyny hienosti puhtaana, ja pesu oli helppoa"*, ja ne pystyttiin pesemään koneessa tai käsin: *"Keijumekot kesti hyvin pesukoneen."* Itse asiassa jopa yllätyin pukujen kestävydestä ja kuinka hyvin vaatteet pysyivät puhtaana, sillä aluksi pelkäsin valkoisten vaatteiden likaantuvan hiekkaisessa maassa. Pukuja varten mietittiin jopa varasuunnitelma, jos ne sotkeutuisivat liikaa. Varavaihtoehtona oli värjätä vaatteet vihertävän sävyisiksi. Onneksi tälle ei ollut tarvetta. Pikku-Keijun puku oli kovimmalla rasituksella pesujen suhteen, sillä hahmo makasi (kuva 46) näytelmän loppupuolella maassa, jolloin päällyspuku likaantui ja puku piti pestä joka päivä. Pikku-Keijun näyttelijän äiti mainitsi asiasta palautteessaan: *"Pikkukeijun puku on ollut ihana, toimiva ja kestänyt pesut (joka esityksen jälkeen!)"*

KUVA 46. Pikku-Keiju ja oraakkeli

Myös jalkineet kestivät suurimmaksi osaksi hyvin, tosin muutamat tanssijoiden tossut kuluivat puhki pohjista ja muutamiin tuli reikiä. Rikkoutumiset tapahtuivat kuitenkin esityskauden ollessa jo loppuillaan ja oikeastaan minun tarvitsi hankkia vain kahdet uudet tossut, loput korjattiin valkoisella urheiluteipillä. Eräs kilpatanssia harrastava keijun näyttelijä sanoi palautteessaan: *Keijujen kenkäratkaisuna "kumipohjaiset" solmittavat tossut olivat tosi hyvä ratkaisu, sillä niissä oli huippu tanssia ja liikkuu. Kiitos!* TIE-mallissa puvuille asetetut huoltoa ja kestävyyttä koskevat kohdat toteutuivat erittäin hyvin.

Ilmaisevuus (expressive) ja Esteettisyys (aesthetic)

Keijujen puvuissa väritys auttoi luomaan vaikutelman hahmojen keveydestä. Valkoinen väri teki hahmoista hieman yliluonnollisen näköisiä ja asusteiden vihreä väri lisäsi pukujen mielenkiintoisuutta sekä yhdisti keijut ympäröivään luontoon (kuva 47). Pukujen ohut laskeutuva materiaali korosti hahmojen keveyttä ja pukuihin lisätyt liehukkeet auttoivat luomaan kerroksellisuutta. Leveät vyöt ja pukujen yksinkertainen muoto/linja toivat esille hahmojen naisellisuutta.

KUVA 47. Keijut

Koreografian mielestä keijuille tulleet "siivet" olivat hyvä ratkaisu ja niiden avulla käsien liikkeet tulivat paremmin esille. Paikallaan ollessaan keijut tekivät käsillään pientä liikettä, joka muistutti linnun siiven liikkumista tämän lentäessä, joten ohuesta si-fongista tehdyt "siivet" korostivat hahmojen keveyttä materiaalin leijaillessa kauniisti liikkeiden mukaan. Eräs näyttelijä kirjoitti palautteessaan: *"Mekkoihin lisätyt "liehukkeet" olivat hyvä lisä ->lisäsi näyttävyyttä ja näyttivät kalliimmilta."* Samantapaista palautetta tuli myös erään näyttelijän äidiltä koskien Pikku-Keijun pukua: *"Ensin se vaikutti kovin yksinkertaiselta, mutta "liehukkeiden" ja "siipien" jälkeen ihan FABULOUS!"*. Ohjaajalta saamani palautteen mukaan keijujen puvut olivat korjausten (helmaan lisätyt liehukkeet ja "siivet") jälkeen erinomaiset. Keijuille kehittämäni elämäнкаari tuli vaatteissa esille jopa paremmin kuin odotin, ja jopa "nuorten" keijujen ryhmässä voitiin havaita eroja, kun nuorimmat näyttelijät käyttivät voimiaan vain ohuita letitettyjä nauhoja ja hieman vanhemmat näyttelijät sekä nauhoja että leveitä vöitä.

Varsinkin Mahti-Keijun puvun kohdalla toteutui tavoite hahmon *roolin/aseman* ilmaisemisesta. Hahmo erottui muista värityksen ja vaatteiden linjan avulla. Vaatteen muoto ja alle puettut toppaukset auttoivat näyttelijää roolihahmonsa luomisessa. Näyttelijä sanoi puvustaan: *"Mahtikeijun puku hieno - rooliin sopiva. Kun sen laittaa päälle, se vaikuttaa ryhtiinkin positiivisesti."*

7.2 Röllit

Toimivuus (funktionaal)

Röllipukujen *puettavuus* ja *riisuttavuus* oli suurimmaksi osaksi helppoa, vaatteet puettiin tavallisten vaatteiden tavoin. Iso-Röllin puvun pukemisessa oli pieniä ongelmia, sillä päällyspaidan alle tuli suuret jääkiekkoilijoiden hartiapanssarit, joiden takia paidan pukeminen oli hankalaa. Näyttelijä sai kuitenkin apua pukeutumiseen muilta paikalla olijoilta. Pukujen *mukavuus* oli palautteen mukaan hyvä. *"Juoppo röllin asu toimi hyvin, no problem! oli sopivan viileä kovallakin helteellä. Kiitos!"* Esityskauden sää sattui olemaan suurimman osan ajasta aurinkoista ja helteistä, joten osalle rölleistä valitsemani verkkopaidat olivat hyvä ratkaisu. Muutamana iltana ilma oli kylmä, jolloin näyttelijät tiedustelivat lisävaatteita. Ohjeistin heitä pukemaan halutessaan verkkopaitojen alle esimerkiksi mustan tai harmaan T-paidan. Lisävaatetusta ei loppujen lopuksi tarvittu, sillä röllit liikkuivat niin paljon koko ajan, että he tunsivat olonsa lämpimäksi hyvin nopeasti. Riitasoinnun housuissa oleva nauhakiinnitys ei ollut paras ratkaisu jälkikäteen ajatellen, ja näyttelijäkin sanoi sen olleen välillä hankala. Housut tuntuivat löystyvän liikkeitä tehdessä ja niitä piti kiristää useita kertoja esityksen aikana. Vaatteiden *liikkuvuus* oli tärkeää, sillä röllit tekivät esimerkiksi tansseissaan suuria liikkeitä, kuperkeikkoja, kärrynpyöriä, hyppyjä, osa jopa kiipeili katoilla ja puissa. Ninja-Röllin, joka oli toinen eniten liikkuvista rölleistä, mainitsi palautteessaan juuri liikkuvuuden tärkeydestä: *"Tämä puku on mahtava! Siinä on todella hauska esiintyä – ja se liikkuu hyvin, mikä on erittäin tärkeää koska hahmoni on kokoajan tekemässä stunteja tai liikkuu & pyörii ympäriinsä jollain tavalla."*

Puvuissa toteutui melko hyvin *huollettavuus* ja helppohoitoisuus. Vaatteet, jotka kasutuivat hikoillessa, paidat ja housut, pystyi pesemään käsin tai koneessa, sillä niitä ei oltu patinoitu paljon tai lähes ollenkaan. Päällimmäiset vaatteet pystyttiin pesemään tarpeen vaatiessa käsin (muutamit myös koneessa), mutta röllien vaatteet saivatkin olla ja näyttää likaisilta, joten vaatteet pestiin vain pari kertaa. *"Pikkuröllin puku oli myös napakymppi. Ihanaa, kun se on saanut olla likainen! Pari kertaa olen t-paidan pessyt."* Pukujen *kestävyys* oli myös hyvä. Suurempia vahinkoja ei sattunut, lähinnä korjaukset keskittyivät nappien irtoamisiin tai joidenkin saumojen ratkeamiseen. Näyttelijöiden pukuhuoneena toimineessa vaunussa oli pieniä korjauksia varten tarvikkeita, joten he saattoivat tehdä pienet korjaukset itse.

Ilmaisevuus (expressive) ja Esteettisyys (aesthetic)

Röllien pukujen *väritys* teki ryhmästä yhtenäisen (kuva 48), vaikka seassa oli useita eri värejä. Se myös erotti röllit keijuista ja korosti ryhmien eroavaisuutta. Vaatteiden *muoto/linja* toimi myös ryhmää yhdistävänä tekijänä, sillä kaikkien röllien hartioita oli korostettu eri keinoin. Ohjaaja sanoi aluksi toivoneensa Röllistä hieman pullukamman näköistä mutta oli kuitenkin tyytyväinen valmiiseen asuun. Riitasointu oli ohjaajan mielestä aluksi hieman liian "punkkari" erilaisine huiveineen ja asusteineen. Karsin asusta liiat asusteet, jolloin lopputulos oli parempi. Riitasoinnun näyttelijä, joka oli samalla myös koreografi, sanoi, että on aina parempi, jos asuissa on jotain liikaa kuin liian vähän, sillä ylimääräisen karsiminen puvusta on helpompaa kuin uuden lisääminen. Soturimaisuutta sekä *Mad Max* -henkeä hahmoihin saatiin yhtenevällä, uniformumaisella pukeutumisella, lähinnä juuri suurilla hartiapanssareilla ja -toppauksilla.

KUVA 48. Röllejä

Kerroksellisuus ja materiaaliyhdistelmät tekivät asuista mielenkiintoisemman näköisiä ja toivat hyvin esille idean röllien tavasta kerätä asuihinsa osasia ympäristöstään. Pienenä mutta mielestäni mielenkiintoisena yksityiskohtana olivat fleecestä ja turkiksesta tehtyihin häntiin sidotut ohuet nahkanauhat, jotka toivat hahmoihin heimomaisuutta. Ideakollaasin tunnelma tuli valmiissa puvuissa mielestäni hyvin esille kuluneen näköisine pintoineen ja repaleisine materiaaleineen. Rölliyhteisön eri jäsenten *roo-*

li/asema tuli asuissa melko hyvin esille, esimerkiksi kylänvanhin erottui väriyksellään ja suurien harmaiden olkatoppauksiensa ansiosta nuoremmista rölleistä.

8 POHDINTA

Nyt näytelmän esityskausi on jo ohi, näytelmä purettu ja vaatteet viety varastoon odottamaan seuraavaa kertaa, kun ne pääsevät taas esille. Rölly ja metsänhenki -näytelmän puvustaminen oli ensimmäinen suunnitteluprojekti, jonka tein yksin. Olin kuitenkin onnekas, että sain ”harjoitella” puvustusprosessia kolmen muun luokkalaiseni kanssa hieman aiemmin toteutetussa Rockville-musikaalissa Rantasalmen nuorisoteatterissa. Näin koko prosessin alusta loppuun, mutta vastuu ja jopa stressi jaettiin kaikkien neljän puvustajan kanssa. Sain sen avulla pientä esimakua tulevasta ja opin uusia toimintatapoja ennen omaa projektiani. Minulla oli sen ansiosta tiedossa, mitä odottaa tulevalta, ja todellakin tunnen sen auttaneen minua työssäni eteenpäin. Rölly ja metsänhenki -näytelmän puvustusprosessin aikana opin paljon uusia asioita puvustajan työstä ja myös aiemmin opitut työskentelymenetelmät tehostuivat.

Harjoitusten seuraaminen oli yksi asia, jonka tiesin jo ennestään olevan tärkeää ja hyödyllistä. Vaikka pukujen valmistamisessa oli paljon työtä, minun oli helppoa olla seuraamassa monia harjoituksia, sillä ne olivat yleensä iltapäivällä ja illalla, joten pysyimme työskentelemään tehokkaasti koko aamun ja aamupäivän. Harjoituspaikka/teatteri sijaitsi lisäksi melko lähellä työtilojamme. Usein toimin avustajani kanssa niin, että työskentelimme aamusta harjoitusten alkuun asti, veimme kaikki mahdolliset vaatteet ja asusteet harjoituksiin ja harjoitusten jälkeen palasimme takaisin työhuoneelle jatkamaan töitä ja tekemään mahdollisia muutoksia ja korjauksia, joita harjoituksissa tuli ilmi. Myös ohjaaja ja näyttelijät tuntuivat arvostavan osallistumistani useisiin harjoituksiin, ja heidän oli helppo tuoda esille omia ideoitaan ja ehdotuksiaan harjoitusten ohella. Itse koin harjoituksiin osallistumisen hyvin hyödylliseksi, sillä saatoin tarkkailla näyttelijöiden liikkumista oikeassa ympäristössä, ja millaisia vaatimuksia se vaatteille asettaa. Myös käsikirjoituksen muutokset ja muut huomioon otettavat seikat sain näin tietooni heti.

Ensi-illan lähestyessä osallistuin yhä mahdollisimman moniin harjoituksiin, vaikka työtä olikin paljon ja aikaa vähän. Työpäivän päätteeksi, ennen kotiinlähtöä istuimme

avustajani kanssa hetkeksi keskustelemaan ja kirjoitimme listan kaikista tehtävistä ja korjauksista, jotta seuraavana päivänä olisi helppo aloittaa työt. Koin tämän tavan hyvin hyödylliseksi, sillä näin pysyin helposti ajan tasalla työmäärästä. Keskusteluhetki iltaisin oli myös hyvä keino rauhoittua päivän jälkeen ja puhua mahdollisista huolenaiheista ja aikataulusta yleensä. Mahdollisuuksien mukaan aion yrittää hyödyntää tätä tapaa myös tulevaisuudessa.

Vaatetussuunnittelun kehysmalli ja TIE-malli olivat varsinkin aluksi haastavat, sillä en täysin ymmärtänyt mallia. Perekdyttyäni siihen tarkemmin aloin kuitenkin ymmärtää mallia paremmin. Luulen, että nyt valitsisin jonkin toisen mallin suunnitteluprosessin avuksi, sillä kirjoitusprosessiani hidasti se, etten aluksi täysin ymmärtänyt TIE-mallia. Tästä huolimatta olen yhä sitä mieltä että Lambin ja Kallalin (1992) kehittämä kehysmalli on hyvä myös teatteripuvustusprosessissa käytettäväksi.

Pääosin olen hyvin tyytyväinen puvustusprosessin lopputulokseen ja mielestäni puvustus oli onnistunut ja suunnitelmieni mukainen. Toki jälkepäin katsottuna olisi monia asioita voinut tehdä toisin ja joidenkin hahmojen kohdalla olisi voinut kokeilla eri ratkaisuja rohkeammin. Keijujen kangasvalintoja tehdessäni keskityin liikaa hintaan ja siihen, että saan kankaan mahdollisimman nopeasti käyttööni. Luulen, että olisin loppujen lopuksi saanut puvut tehtyä samassa ajassa, vaikka olisinkin etsinyt sopivampaa kangasta hieman kauemmin. Näyttelijöiltä ja ohjaajalta sekä muilta työryhmän jäseniltä saamani palaute oli pääosin positiivista ja kannustavaa.

Ehkä yksi tärkeimmistä opeista, jonka tästä projektista sain, on se, että osaan tehdä enemmän kuin itse uskonkaan. Olen huomannut, että minulla on ollut tapana karttaa tehtäviä, joita en usko pystyväni tekemään ja koettaa säilyttää ne muiden tehtäväksi. Tällä kertaa minun oli pakko ryhtyä itse toimeen, sillä olin yksin vastuussa työn sujumisesta ja valmistumisesta ajallaan. Luottamus omaan osaamiseen kasvoi työn edetessä, sillä näin, että todellakin osasin, ja jos joku oli vaikeaa, opettelin ja yritin kunnes onnistuin. Ohjaaja sanoi kirjallisessa palautteessaan/työtodistuksessa (liite 3) puvutuksen olleen haastava, ja olen samaa mieltä. Ensimmäiseksi omaksi suunnitteluprojektiksi Rölli ja metsänhenki oli todella haastava ja suuritöinen. Nyt jälkepäin työmäärää ja aikataulua ajatellessani en oikein voi vielääkään uskoa, että sain kaiken valmiiksi ajallaan.

LÄHTEET

Anttila, Pirkko 1992. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo; Helsinki; Juva: WSOY.

Bicât, Tina 2006. The handbook of stage costume. Ramsbury, Marlborough.

Hintsanen, Päivi 2000. <http://www.coloria.net/kulttuurit/puhtaus.htm>. Päivitetty 28.7.2008. Luettu 23.4.2012

Holt, Michael 1993. Costume and make-up. Revised edition. Phaidon Press Limited.

Ingham, Rosemary & Covey, Liz 1992. The costume Designer's handbook. Second Edition. Portsmouth, NH: Heinemann.

Koskennurmi-Sivonen, Ritva. <http://www.helsinki.fi/~rkosken/kasityotuote>. Luettu 24.4.2011.

Lamb, Jane M. Kallal, M. Jo 1992. A conceptual Framework for Apparel Design. Clothing and Textiles Research Journal 10/1992. 42-47.

Nevantaus, Annina 2008. Kansanperinteestä röllikulttuuriin. Pukusuunnittelu lasten fantasianäytelmään. Opinnäytetyö Muotoilun koulutusohjelma. Mikkelin Ammatti- korkeakoulu.

Risikko, Tanja & Marttila-Vesalainen, Ritva 2006. Vaatteet ja haasteet. Helsinki: WSOY.

Sandström, Hanna 2000. Teatteripuvun merkityksen luomista, etsintää ja löytämistä pukeutumiskuvateorian keinoin. Teoksessa Koskennurmi-Sivonen, Ritva & Raunio, Anna-Mari (toim.). Vaatekirja. Helsinki: Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityö- teiden laitos.

Scanlon, Roby R. 2004. Designing Hill Cumorah - Costumes for the pagent. Journal of Book of Mormon studies

Sotti, Marianne 2008. Näyttämön totta - kierrätys näyttämöpuvustuksessa. Teoksessa Heikkilä-Rastas, Marjatta (toim.) 2009. Pukutaikaa. Lapin yliopistokustannus.

Valinen, Pirjo 2009. Puvut. Teatterimuseo.

Visit Karelia 2011. WWW-esite.

<http://visitkarelia.infogate.fi/infogate/online/fi/ryhmille-ja-yrityksille/teatteriretket/rolli-ja-metsanhenki-hasaniemen-kesateatterissa>. Luettu 23.4.2011

KUVALÄHTEET

KUVA 1. <http://www.kaleva.fi/uutiset/kulttuuri/rollimetsassa-kaikki-hyvin/24413/>.

KUVA 2. Milli ja rölli. <http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/lavastus/tyyli.jsp>.

KUVA 3. <http://www.vantaannayttamo.fi/albumi/esityskuvia/1018472>. Arto Timonen.

KUVA 23. Rölli mainoskuva. Pasi Räsämäki 2011.

KUVA 30. Rölli ja metsänhenki-näytelmän tanssijoita (YLE / Esa Pietarinen 2011).
http://yle.fi/ecepic/archive/00412/R_lli-n_ytelm_n_tan_412940n.jpg.

KUVAT 38–42. Kuvia esityksistä. Carita Huttunen 2011.

KUVA 44. Ninja-Rölli (kuva: Carita Huttunen) ja Rantanplan-Rölli (kuva: Noora Paasanen).

KUVAT 45–48. Kuvia esityksistä. Carita Huttunen. 2011.

Vaatesuunnittelun kehysmalli Lamb & Kallal 1992. Suomenkoski Koskenniemi-Sivonen. <http://www.helsinki.fi/~rkosken/kasityotuote>. Luettu 24.4.2011.

**Näytelmäkäsikirjoituksen analysoinnin runko
(Ingham & Covey 1992, 15)**

1. Missä he ovat?

- ❖ tarkka maantieteellinen sijainti
- ❖ tee muistiinpanoja tekstin viitteistä ja kuvailuista

2. Milloin?

- ❖ Päivä, kuukausi, vuosi
- ❖ huomioi vuodenajan tai päivän erityismerkitykset

3. Ketä he ovat?

- ❖ Yhteydet/suhteet ja sosio-ekonomisen asema
- ❖ Minkä hallitusvallan alla
- ❖ Mikä uskonnollinen ympäristö
- ❖ Uskomukset/ ajatusmaailma seksistä, avioliitosta, perheestä

4. Mitä tapahtuu ennen kuin näytelmä alkaa?

5. Mitä päähahmot ajattelevat omasta maailmastaan?

6. Mikä on kunkin päähahmon tehtävä/tarkoitus?

- ❖ Kuka on päähenkilö/ pääosan esittäjä
- ❖ Kuka on vastustaja
- ❖ Mitkä hahmot johtavat ja ketkä ovat tukijoukkoja
- ❖ Tunnista ja kuvaile tyypilliset hahmot
- ❖ Tunnista ja kuvaile taustajoukot

7. Mikä on dialogin tyyli?

- ❖ naturalistinen l. luonnollinen dialogi
- ❖ kirjakielinen dialogi
- ❖ runollinen dialogi
- ❖ ääni ja oikeakielisyys
- ❖ monimerkityksellisyys

8. Näytelmän ”toiminta”?

- ❖ Luo toimintakaavio

9. Näytelmän teema?

LIITE 2(1)

Näyttelijöiltä saatua palautetta:

Mummokeijun puku oli hyvä. Helteellä kuuma, mutta sille ei voi puvustaja mitään.

Olen tyytyväinen asuuni. Onnea jatkossakin, puvustuksen merkeissä. Terv. Ulla Saarinen

Mahtikeijun puku hieno - rooliin sopiva. Kun sen laittaa päälle, se vaikuttaa ryhtiinkin positiivisesti. Toppaukset ja villakangashame helteellä melko kuumat, mutta ei ole haitannut. Kiitos! T: Elina Turunen

Keijujen asut samanlaisia, mutta kuitenkin erilaisia :) –Minna

Hyvät olivat tällaisella kesäsäällä (keijuasut siis) -Minna

"Totta kai minä olen" Asuni on todella onnistunut ja erityisesti tykkään vyöstäni, jossa on hieno riipus. :) Kiitos kaunis!

Sydämellä Heidi

Minun, Isan ja Noemin puvut olivat todella kauniit, helpot tanssiessa ja muutenkin tosi fabulous keijumaiset. Ainoa parannus mitä keksimme oli kangas. Se ei oikein hengitä, ja aiheuttaa joillekin (minulle) iho-ongelmia hikeentyessään. Mutta siis pääasiassa onnistuneet ja ihanat asut. T: Elina (ja Isa ja Noemi)

Millin asu oli onnistunut. Korjaukset oli hyviä. Toki jos oltais tehty erilaisesta (hieman joustavasta) materiaalista niin olis saatu tyköistuvammaksi. Se olis ollu kiva jos ne vihreät narut/vyöt olis ollu kestävämpiä. Ne vähän rispaantu ja hajos, varsinkin ne uudemmat. Toki tietty jos olis olleet mekkoon valmiiks kiinnitettyinä niin se olis ollu kaikkein kätevintä, mut toisaalta sai sit mielensä mukaan niitä asetella. :) Kiitos hienosta työstä ja isosta urakasta teille! You were fabulous!

Sydämellä Jonna

Keijujen kenkäratkaisuna "kumipohjaiset" solmittavat tossut olivat tosi hyvä ratkaisu, sillä niissä oli huippu tanssia ja liikkua. Kiitos! (Tykkäsin, vaikka ne menivätkin rikki. Silti huiput :)) Mekkoihin lisätyt "liehukkeet" olivat hyvä lisä ->lisäsi näyttävyyttä ja näyttivät kalliimmilta :). Vihreillä nyöreillä sai yksilöityä omaa tyyliä. Puvuilla oli hyvä liikkua.

Sydämellä Emma

LIITE 2(2)

Keijumekot kesti hyvin pesukoneen :) -Minna

Kiitos! Ihastuin keijumekkooni heti ensimmäisessä sovituksessa ja lisäykset ovat tehneet siitä entistä fabolousemman! Voisin toistaa samoja kehuja kuin muutkin kirjoittaneet, mutta sanon "vain" KIITOS isosta työstä!

Sydämellä Mira V.

This costume is fabulous! It is alot of fun to perform in -and it moves well, which is critically important because my character is always doing stunts or moving & rolling around in some way.

Kiitos paljon! -Ben :)

Keijumekot <3 pysyny hienosti puhtaana, ja pesu oli helppoa. Kirppistossut toimi hyvin, ei tartennu teippailla. Hienoo työtä, KIITOS! :)

Nalkku-Katju

Hienot ja kekseliäät puvut. Keijumekot olisin toivonut enemmän luonnollisen näköisiksi, mutta oraakkelin puku oli mahtava!

Olga

Pikkukeijun puku on ollut ihana, toimiva ja kestänyt pesut (joka esityksen jälkeen!) Ensin se vaikutti kovin yksinkertaiselta, mutta "liehukkeiden" ja "siipien" jälkeen ihan FABULOUS! Eipä oikeastaan MITÄÄN valittamista. Pikkuröllin puku oli myös napakymppi. Ihanaa, kun se on saanut olla likainen! Pari kertaa olen t-paidan pessyt. Ainoastaan kenkien "paikat" putosivat jo alkumetreillä. Hyvä, toimiva ja uskottavan oloinen pikkuröllille. KIITOS ja onnea urallasi!

T: Tanja, Osku ja Ilona

Juoppo röllin asu toimi hyvin, no problem! oli sopivan viileä kovallakin helteellä. Kiitos!

T: Timo

Työtodistus

Sari Hartikainen (140688-████) on toiminut Esiintyjävälitys Turpatalli Oy:n (2188023-8) tuotannossa Hasaniemen kesäteatterissa pukusuunnittelijana ja puvustajana näytelmässä "Rölli ja metsänhenki" kesällä 2011.

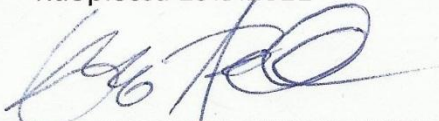
Työnkuvaan on kuulunut näytelmän roolivaatteiden suunnittelu ja toteutus.

Rölli ja metsänhenki – oli fantasia näytelmä, jossa kokonaisuuden kannalta suurta osaa hallitsi erittäin haastava puvustus. Edellisvuoden tapaan Sari Hartikainen osoitti suurta ammattitaitoa ja periksi antamattomuutta toteutuksessaan. Suunnittelussaan hän käytti laajaa taiteellista näkemystä ja asujen toteutus oli virheetön.

Työskentelyssään Sari Hartikainen on osoittanut moitteetonta yhteistyökykyä ja mukautumista. Hän on sopeutuvainen, kestää stressiä ja paineita. Hän on toiminnassaan erittäin johdonmukainen ja järjestelmällinen.

Voin suositella häntä henkilökohtaisesti ja toivon että yhteistyömme jatkuu tulevaisuudessakin.

Kuopiossa 29.9.2011

Ismo Apell,
ohjaaja, toimitusjohtaja
Hasaniemen teatteri
Esiintyjävälitys Turpatalli oy
0400-669184